

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGETIKOS
ĮSTATYMAS

2002 m. gegužės 16 d. Nr. IX-884
Vilnius

Nauja įstatymo redakcija nuo 2012-01-01:

Nr. [XI-1888](#), 2011-12-22, Žin., 2011, Nr. 160-7576 (2011-12-28)

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato bendruosius energetikos veiklos Lietuvos Respublikoje tikslus, taip pat energetikos sektoriaus valstybinio valdymo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės teisinius pagrindus, visuomeninių santykių vykdant energetikos veiklą bendruosius kriterijus, sąlygas ir reikalavimus, pagrindines valstybės energetikos politikos kryptis.

2. Atskirų energetikos sektorių veiklos teisinius pagrindus ir visuomeninių santykių ypatumus nustato kiti įstatymai. Kitų įstatymų nuostatos, reglamentuojančios energetikos veiklą, galioja tiek, kiek neprieštarauja šiam įstatymui.

3. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Asmuo** – valstybės narės pilietis ar kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, arba valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų padalinys.

2. **Buitinis energijos vartotojas** (toliau – **buitinis vartotojas**) – fizinis asmuo, perkantis energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su ūkine komercine ar profesine veikla.

3. **Ekstremalioji energetikos padėtis** – dėl ekstremaliojo įvykio energetikos sektoriuje susidariusi padėtis, kai yra sutrikęs normalus energijos išteklių ar energijos tiekimas energetikos įmonėms ir (ar) vartotojams ir šis tiekimas trukdomas tiek, kad energetikos įmonės šių sutrikimų nespėja laiku prognozuoti ir valdyti ūkinės veiklos metodais, ir Vyriausybė, jos įgaliota valstybės institucija ir (ar) savivaldybės administracijos direktorius pagal kompetenciją turi reguliuoti energijos išteklių ar energijos tiekimą energetikos įmonėms ir (ar) vartotojams.

4. **Energetika** – valstybės ūkio šaka, apimanti energetikos veiklą.

5. **Energetikos įmonė** – asmuo, kuris verčiasi energetikos veikla.

6. **Energetikos įrenginiai** – techninės konstrukcijos, tarp jų mechanizmai, mašinos, aparatai, linijos, jų pagalbiniai įtaisai ir technologiniai priklausiniai, skirti energijos ištekliams ir (ar) energijai žvalgyti, išgauti, perdirbti, gaminti, laikyti, transportuoti, perduoti ir (ar) skirstyti.

7. **Energetikos įrenginių eksploatavimas** – energetikos įrenginių technologinis valdymas, techninė priežiūra, remontas, matavimai, bandymai, paleidimo ir derinimo darbai.

8. **Energetikos objektai** – elektrinės ir katilinės; elektros tinklai ir jų technologiniai priklausiniai; magistraliniai dujotiekiai, gamtinių dujų sistemos, gamtinių dujų saugyklos, suskystintų gamtinių dujų terminalai ir saugyklos; magistraliniai naftotiekiai (produktotiekiai); naftos perdirbimo įrenginiai, naftos ir naftos produktų terminalai ir saugyklos, suskystintų naftos dujų įrenginiai; šilumos tiekimo tinklai ir jų technologiniai priklausiniai.

9. **Energetikos sektorius** – energetikos sritis, apimanti vieną iš energijos rūšių ar energijos išteklių: elektros energiją, branduolinę energiją, šilumos energiją, vėsumos energiją, atsinaujinančių išteklių energiją ar gamtines dujas, kietąjį kurą, naftą, naftos produktus.

10. **Energetikos valstybinė kontrolė ir priežiūra** – įgaliotų valstybės institucijų atliekama energetikos objektų techninės saugos, energetikos įrenginių eksploatavimo, energijos išteklių ar energijos transportavimo, persiuntimo patikimumo ir (ar) efektyvumo kontrolė ir (ar) priežiūra.

11. **Energetikos veikla** – ekonominė veikla, apimanti energijos išteklių ar energijos žvalgymą, gavybą, perdirbimą, gamybą, laikymą, transportavimą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, prekybą, rinkodarą ir (ar) energetikos objektų ir įrenginių eksploatavimą.

12. **Energija** – elektros energija ir (ar) šilumos energija. Energija yra laikoma preke. Šio įstatymo tikslais energijai priskiriamos ir gamtinės dujos.

13. **Energijos ištekliai** – gamtiniai ištekliai ir (ar) jų perdirbimo produktai, naudojami energijai gaminti ar transporto sektoriuje.

14. **Energijos perdavimas** – energijos persiuntimas perdavimo tinklais arba perdavimo sistemomis (magistraliniais dujotiekiais).

15. **Energijos skirstymas** – energijos persiuntimas skirstomaisiais tinklais arba skirstymo sistemomis (skirstomaisiais dujotiekiais).

16. **Energijos tiekimas** – energijos pardavimas ir (ar) perpardavimas vartotojams.

17. **Energijos tranzitas** – energijos ir (ar) energijos išteklių persiuntimas, kai vienoje valstybėje esanti energija ar energijos ištekliai perduodami energijos ar energijos išteklių gavėjui, esančiam kitoje valstybėje, pasinaudojant tarpinės trečiosios šalies (ar trečiųjų šalių) perdavimo tinklais arba perdavimo sistemomis (magistraliniais dujotiekiais).

18. **Energijos vartojimo auditas** – procedūra, kurios metu nustatomos ir įvertinamos energijos išteklių ir (ar) energijos sąnaudos pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams arba bendros energijos išteklių ir (ar) energijos sąnaudos, reikalingos teikiant viešąsias ar privačias paslaugas, parenkamos ir ekonomiškai pagrindžiamos energijos išteklių ir (ar) energijos taupymo priemonės ir pateikiama ataskaita energijos vartojimo audito užsakovui.

19. **Energijos vartotojas** (toliau – **vartotojas**) – asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie energetikos įmonių valdomų energetikos objektų ir kuris perka energiją vartojimo tikslams.

20. **Magistralinis dujotiekis** – aukšto slėgio vamzdynas, su juo susiję įrenginiai, įskaitant dujų skirstymo stotį, dujoms iš verslovių, suskystintų gamtinių dujų sistemų perduoti į gamtinių dujų saugyklas, skirstomuosius dujotiekius arba į dujas naudojančius įrenginius, taip pat statiniai ir priemonės šiam vamzdynui veikti.

21. **Magistralinis naftotiekis (produktotiekis)** – aukšto slėgio vamzdynas, su juo susiję statiniai ir įrenginiai naftai perduoti į naftos terminalus ir saugyklas arba į naftos perdirbimo įrenginius ir naftos produktams perduoti į naftos produktų terminalus ir saugyklas.

22. **Reguliuojamoji energetikos veikla** (toliau – **reguliuojamoji veikla**) – energetikos veikla, kuriai reikalingi licencijos, leidimai, atestatai ir (ar) kuriai taikomos valstybės reguliuojamos kainos.

23. **Savanoriškas susitarimas** – viešai skelbiamas Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos ir energetikos įmonių susitarimas, kuriame šalys savanoriškai nustato energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir (ar) aplinkos apsaugos tikslus, sudaro tų tikslų pasiekimo grafiką, nustato susitarimo įgyvendinimo stebėsenos ir atskaitomybės reikalavimus.

24. **Techninė sauga** – šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytų priemonių ir reikalavimų, kuriais užtikrinamas energetikos objektų ir įrenginių patikimumas ir saugumas, visuma.

25. **Tiekimo saugumas** – energijos išteklių ir (ar) energijos tiekimo patikimumas ir techninis saugumas.

26. **Trečioji šalis** – valstybė, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė ar Europos ekonominės erdvės valstybė.

27. **Tretieji asmenys** – energijos gamintojai, tiekėjai ir vartotojai, kurie šiame įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis įgyja teisę naudotis energijos perdavimo ar skirstymo tinklais energijai persiųsti teisės aktų nustatyta tvarka.

28. **Valstybė narė** – Europos Sąjungos valstybė narė ar Europos ekonominės erdvės valstybė.

29. **Valstybinės svarbos energetikos objektai** – 50 MW ir didesnės galios elektrinės ir katilinės; 110 kV ir aukštesnės įtampos elektros energijos perdavimo tinklai ir jų technologiniai priklausiniai; magistraliniai dujotiekiai; 25 000 000 kubinių metrų ir didesnės gamtinių dujų saugyklos; suskystintų gamtinių dujų importo terminalai ir saugyklos, kurių pakartotinio suskystintų gamtinių dujų dujinimo pajėgumas yra 0,5 mlrd. kubinių metrų per metus arba didesnis; magistraliniai naftotiekiai (produktotiekiai); naftos perdirbimo įmonės, perdirbančios 50 000 tonų ir daugiau naftos per metus; 10 000 kubinių metrų ir didesni naftos ir (ar) naftos produktų terminalai ir saugyklos; branduolinės energetikos objektai; energetikos objektai, kurių svarba valstybei pripažįstama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

30. **Vardinė (nominali) šiluminė galia** – gamintojo nustatyta didžiausia kurą deginančio įrenginio galia, kurią įrenginys gali pasiekti ir išlaikyti ilgalaikio nenutrūkstanto eksploataavimo metu.

31. **Vartotojų energetikos įrenginiai** (toliau – **vartotojų energetikos įrenginiai**) – elektros, šilumos, dujų, naftos produktų energetikos įrenginiai, skirti vartotojų poreikiams tenkinti.

32. **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – įstatymų nustatytais atvejais Lietuvos Respublikos Vyriausybės įpareigojimu energetikos įmonių teikiamos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos, kuriomis siekiama įgyvendinti valstybės energetikos, ūkio ir (ar) aplinkos apsaugos politikos strateginius tikslus energetikos sektoriuje ir apginti teisėtus visuomenės interesus.

33. **Vietiniai energijos ištekliai** – Lietuvos Respublikoje esantys energijos ištekliai, išskyrus atvežtinius arba iš jų pagamintus energijos išteklius.

ANTRASIS SKIRSNIS ENERGETIKOS VEIKLOS VALDYMAS

3 straipsnis. Bendrieji energetikos veiklos tikslai

1. Bendrieji energetikos veiklos tikslai yra:

- 1) energijos tiekimo saugumas ir patikimumas;
- 2) energijos išteklių ir energijos prieinamumas ir pakankamumas;
- 3) energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumas;
- 4) darni ir tvari energetikos sektoriaus plėtra;
- 5) neigiamo energetikos veiklos poveikio aplinkai mažinimas;
- 6) vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsauga;
- 7) sąlygų veiksmingai konkurencijai energetikos sektoriuje sukūrimas ir plėtojimas;
- 8) vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtra.

2. Atskirų energetikos sektorių veiklos teisinius pagrindus reglamentuojantys įstatymai nustato specialiuosius atskirų energetikos sektorių tikslus ir veiklos reguliavimo principus, atsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalyje nurodytus bendruosius tikslus.

4 straipsnis. Energetikos politikos formavimas ir energetikos veiklos valdymas, reguliavimas, priežiūra ir kontrolė

1. Energetikos politikos kryptis nustato Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas), tvirtindamas Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją ir priimdamas įstatymus.

2. Energetikos veiklos valdymą, reguliavimą, priežiūrą ir kontrolę Lietuvos Respublikoje pagal kompetenciją atlieka:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė) ar jos įgaliota institucija;
- 2) Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija);
- 3) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija);
- 4) Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija);
- 5) Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija);
- 6) Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos (toliau – Valstybinė energetikos inspekcija);
- 7) Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija;
- 8) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba);
- 9) Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (toliau – Tarnyba);
- 10) savivaldybių institucijos.

3. Priimdamos sprendimus, valstybės ir savivaldybių institucijos, atliekančios energetikos veiklos valdymo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės funkcijas, pagal kompetenciją:

- 1) užtikrina optimalią valstybės energetikos sektoriaus struktūrą;
- 2) sudaro teises prielaidas efektyviai energetikos veiklai;
- 3) teikia energetikos įmonėms nurodymus užtikrinti energijos išteklių ir energijos tiekimo nenutrūkstumą ir nustatytą kokybės reikalavimų laikymąsi;
- 4) nustato efektyvaus energijos ir energijos išteklių vartojimo reikalavimus;
- 5) skatina vietinių ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybą ir vartojimą;
- 6) nustato energijos vartojimo efektyvumo reikalavimus;
- 7) užtikrina valstybės politikos vartotojų teisių apsaugos srityje įgyvendinimą energetikos sektoriuje;
- 8) užtikrina, kad jų priimami sprendimai nesukuria prielaidų nepagrįstai bloginti konkurencijos sąlygas energetikos sektoriuje;
- 9) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas funkcijas.

5 straipsnis. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos kompetencija

1. Vyriausybė:
 - 1) teikia Seimui tvirtinti Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją;
 - 2) tvirtina Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo planą ir programas;
 - 3) skelbia valstybės lygio ekstremaliąją energetikos padėtį;
 - 4) priima sprendimą dėl Lietuvos Respublikos valstybės sieną kertančių energetikos objektų statybos;
 - 5) tvirtina energetikos veiklos licencijavimo taisykles;
 - 6) nustato atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir vartojimo skatinimo tvarką ir sąlygas;
 - 7) turi teisę reglamentuoti valstybės reguliuojamų kainų nustatymo principus.
2. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija:
 - 1) bendradarbiauja su užsienio valstybių energetikos institucijomis, pagal kompetenciją atstovauja Lietuvos Respublikai tarptautinėse organizacijose;
 - 2) nustato vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos ištekliais paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį tvarką;
 - 3) nustato energijos ir energijos išteklių tiekimo, importo ir eksporto tvarką;
 - 4) nustato energetikos veiklos leidimų išdavimo tvarką;
 - 5) nustato energijos apskaitos, matavimo priemonių įrengimo ir eksploatavimo tvarką;
 - 6) įstatymų nustatytais atvejais turi teisę įpareigoti energetikos įmonę teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas;
 - 7) nustato elektros energijos, kuri gaminama bendro elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, gamybos ir (ar) vartojimo skatinimo tvarką ir sąlygas;
 - 8) suderinusi su Tarnyba tvirtina su buitinais vartotojais sudaromų energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, energijos persiuntimo paslaugų sutarčių, naujų buitinių vartotojų įrenginių prijungimo sutarčių standartines sąlygas;
 - 9) nustato atitikties efektyvumo reikalavimams tikrinimo tvarką ir sąlygas;
 - 10) nustato energijos išteklių ir energijos efektyvaus vartojimo stebėsenos tvarką;
 - 11) užtikrina energijos išteklių tiekimo saugumą užtikrinančių priemonių įgyvendinimą;
 - 12) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Energetikos ministerijos kompetencija

Energetikos ministerija:

- 1) formuoja valstybės politiką energetikos sektoriuje ir organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 2) pagal kompetenciją tvirtina teisės aktus, reglamentuojančius energijos tiekimo saugumo, energetikos objektų ir įrenginių, vartotojų energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, naudojimo, techninės saugos, efektyvaus naudojimo ir kitus techninius klausimus;
- 3) rengia Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos projektą ir teikia jį Vyriausybei;

- 4) rengia Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos įgyvendinimo planą ir programas, koordinuoja jų įgyvendinimą;
- 5) tvirtina energijos ir energijos išteklių perdavimo, skirstymo, tiekimo ir vartojimo taisykles;
- 6) nustato energijos išteklių atsargų sudarymo, tvarkymo, kaupimo ir naudojimo tvarką;
- 7) tvirtina prekybos naftos produktais taisykles;
- 8) tvirtina leidimų verstis prekyba naftos produktais išdavimo taisykles;
- 9) nustato energijos ir energijos išteklių kokybės reikalavimus;
- 10) kartu su Aplinkos ministerija ir Susisiekimo ministerija nustato Lietuvos Respublikoje naudojamo kuro ir degalų sudėties ir kokybės reikalavimus;
- 11) tvirtina valstybinės svarbos energetikos objektų plėtros planus;
- 12) nustato vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) tvarką ir sąlygas;
- 13) kartu su Aplinkos ministerija nustato valstybinės svarbos energetikos objektų statybos planavimo tvarką ir sąlygas;
- 14) nustato energetikos valstybinės kontrolės ir vartotojų energetikos įrenginių kontrolės tvarką;
- 15) tvirtina šio įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje nurodytų darbuotojų pareigybių ir profesijų sąrašą, nustato jų kvalifikacinius reikalavimus, tvirtina energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų, kurie privalo būti atestuojami, sąrašą ir nustato šių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo ir atestavimo tvarką;
- 16) nustato asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo tvarką ir sąlygas;
- 17) kartu su Lietuvos Respublikos ūkio ministerija nustato šio įstatymo 27 straipsnyje nurodytų įrenginių efektyvumo reikalavimus ir efektyvumo kontrolės tvarką;
- 18) nustato energijos vartojimo pastatuose, įrenginiuose ir technologiniams procesams audito atlikimo tvarką ir sąlygas, tvirtina šio audito metodikas, taip pat energijos vartojimo auditą atliekančių specialistų rengimo ir atestavimo taisykles, organizuoja šio įstatymo 28 straipsnyje nurodytų energijos vartojimo auditą atliekančių specialistų atestavimą arba paskiria už tai atsakingą instituciją;
- 19) nustato savanoriškų susitarimų sudarymo tvarką ir sudaro su energetikos įmonėmis savanoriškus susitarimus;
- 20) organizuoja keitimąsi patirtimi efektyvaus energijos išteklių ir energijos vartojimo srityje tarp valstybės institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu;
- 21) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

7 straipsnis. Susisiekimo ministerijos kompetencija

Susisiekimo ministerija:

- 1) rengia energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo transporto objektuose programas ir koordinuoja jų įgyvendinimą;
- 2) teikia rekomendacijas ir įgyvendina priemones, didinančias energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumą transporto objektuose;
- 3) kartu su Energetikos ministerija vykdo informavimo ir švietimo veiklą, skatinančią transporto objektuose efektyviai naudoti energijos išteklius ir energiją;
- 4) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

8 straipsnis. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

1. Energetikos srityje veikiančių subjektų veiklą reguliuoja ir valstybinę energetikos priežiūrą atlieka Komisija. Komisija yra Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose visuomeninius santykius energetikos sektoriuje, numatyta nacionalinė reguliavimo institucija.

2. Komisija yra biudžetinė įstaiga – valstybės institucija, turinti sąskaitą banke, antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir įstaigos pavadinimu. Komisijos, kaip biudžetinės įstaigos, savininko teisės ir pareigos įgyvendina Vyriausybė. Komisija veikia pagal įstatymus ir Komisijos patvirtintą darbo reglamentą. Komisijos vadovas yra Komisijos pirmininkas. Komisija gali būti reorganizuojama ar likviduojama priėmus atitinkamą įstatymą.

3. Komisiją sudaro penki nariai. Komisijos pirmininką ir keturis narius Respublikos Prezidento teikimu penkeriems metams skiria ir atleidžia Seimas. Komisijos pirmininkas iš paskirtų Komisijos narių skiria pirmininko pavaduotoją. Komisijos pirmininkas ir (ar) jos nariai, kurių kadencija pasibaigusi, savo pareigas eina tol, kol bus paskirti nauji Komisijos pirmininkas ir (ar) jos nariai. Komisijos pirmininkui ar jos nariui, nustojusiam eiti šias pareigas, išmokama dviejų mėnesių jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka. Išeitinė išmoka nemokama, jeigu Komisijos pirmininkas, jos narys šias pareigas nustojo eiti šio straipsnio 5 dalies 2, 3, 4, 5, 6, 8 ir 9 punktuose nustatytais pagrindais.

4. Komisijos nariais gali būti tik nepriekaištingos reputacijos Lietuvos Respublikos piliečiai, turintys aukštąjį universitetinį (ne žemesnį kaip magistro laipsnio ar jam prilygintą) išsilavinimą. Komisijos nariui neleidžiama verstis veikla, nesuderinama su valstybės tarnyba. Komisijos narys negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis neatitinka Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme valstybės tarnautojams nustatytų nepriekaištingos reputacijos kriterijų.

5. Komisijos pirmininkas ir jos nariai atleidžiami iš pareigų tik:

- 1) pasibaigus kadencijai;
- 2) savo noru;
- 3) išrinkus arba paskyrus į kitas pareigas;
- 4) įsiteisėjus apkaltinamajam teismo nuosprendžiui;
- 5) paaiškėjus, kad šiurkščiai pažeidė nustatytų pareigų reikalavimus;
- 6) pažeidus tarnybines etikas;
- 7) dėl sveikatos būklės, neleidžiančios eiti pareigų;
- 8) netekus Lietuvos Respublikos pilietybės;
- 9) paaiškėjus aplinkybėms, dėl kurių asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos.

6. Komisijos narį atleisti iš pareigų prieš terminą Seimui siūlo Respublikos Prezidentas. Į atleistų prieš terminą Komisijos narių vietas Seimas Respublikos Prezidento teikimu penkeriems metams skiria kitus asmenis.

7. Komisijos pirmininko ir jos narių darbo apmokėjimas nustatytas Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatyme. Komisijos pirmininkui ir jos nariams Lietuvos Respublikos darbo kodeksas taikomas tiek, kiek jų statuso nereglementuoja šis ir kiti įstatymai. Komisijos pirmininkas ir jos nariai už atliktas vienkartinės ypač svarbias užduotis gali būti skatinami vienkartinėmis piniginėmis išmokomis, neviršijant darbo užmokesčiui skirtų lėšų.

8. Sprendimą dėl Komisijos pirmininko ir jos narių skatinimo priima Respublikos Prezidentas.

9. Komisija atlieka šias funkcijas:

- 1) tvirtina reguliuojamosios veiklos apskaitos reikalavimus;
- 2) tvirtina valstybės reguliuojamų kainų nustatymo metodikas, nustato valstybės reguliuojamas kainas ir kainų viršutines ribas;
- 3) prirėkus rengia ir teikia Vyriausybei valstybės reguliuojamų kainų nustatymo principus;
- 4) kontroliuoja, kaip taikomos valstybės reguliuojamos kainos ir tarifai;
- 5) tvirtina energetikos objektų (tinklų, sistemų, įrenginių) prijungimo įkainius, vadovaudamasi atskirų energetikos sektorių teisinius pagrindus reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytais įkainių nustatymo bendraisiais kriterijais;
- 6) vienašališkai nustato valstybės reguliuojamas kainas, jeigu energetikos įmonės nesilaiko šių kainų nustatymo reikalavimų;
- 7) nustatydama valstybės reguliuojamas kainas, įvertina teikiamų paslaugų sąnaudas atsižvelgdama į protingumo kriterijus atitinkančią investicijų grąžą;
- 8) išduoda energetikos veiklos licencijas, jas keičia, sustabdo licencijų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina licencijų galiojimą, prižiūri ir kontroliuoja energetikos įmonių licencijuojamą veiklą;
- 9) nustato energijos persiuntimo patikimumo ir paslaugų kokybės reikalavimus ir kontroliuoja, kaip jų laikomasi;

10) nustato energetikos įmonių, besiverčiančių veikla, kurios kainos yra valstybės reguliuojamos, šioje veikloje naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normas;

11) teikia siūlymus dėl licencijuojamos energetikos įmonių veiklos Vyriausybei, Energetikos ministerijai, savivaldybėms;

12) įpareigoja energetikos įmones sudaryti sutartis dėl energijos perdavimo, skirstymo ar tiekimo, kai energetikos įmonės nepagrįstai atsisako suteikti paslaugas tretiesiems asmenims ar tiekti vartotojams energiją;

13) kontroliuoja, kad būtų veiksmingai atskirtos veiklos energetikos sektoriuje, užtikrinant energijos perdavimo ir skirstymo veiklos nepriklausomumą nuo komercinių energetikos veiklos interesų ir siekiant išvengti kryžminio subsidijavimo;

14) prižiūri rinkos atvėrimo ir konkurencijos didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje mastą ir veiksmingumą (įskaitant elektros energijos ir (ar) dujų biržas), buitiniams vartotojams taikomas kainas (įskaitant išankstinio apmokėjimo sistemas), tiekėjų pakeitusių vartotojų procentinę dalį, nuo elektros energijos tinklų ir dujų sistemų atjungtų vartotojų procentinę dalį, įmokas už priežiūros paslaugas ir šių paslaugų teikimą, taip pat pagal kompetenciją konkurencijos iškraipymo ar apribojimo energetikos veikloje atvejus;

15) prižiūri, ar nepasitaiko konkurenciją ribojančios sutartinės praktikos, įskaitant išimtinių teisių sąlygas, kurias taikant stambiems ne buitiniams vartotojams gali būti užkirstas kelias arba apribota galimybė vienu metu sudaryti sutartis su daugiau negu vienu tiekėju, ir apie tokią praktiką praneša Konkurencijos tarybai;

16) ne rečiau kaip kartą per metus skelbia rekomendacijas, susijusias su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitiktimi skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams, ir teikia jas Konkurencijos tarybai;

17) teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų;

18) užtikrina kiekvienam vartotojui galimybę naudotis duomenimis apie jo suvartotą energiją, taip pat apibendrintų energijos vartojimo duomenų, nenurodant vartotojų asmens duomenų, teikimą nacionaliniu lygmeniu lengvai suprantama Komisijos nustatyta forma ir galimybę visiems vartotojams naudotis šiais apibendrintais duomenimis;

19) atlieka rinkos tyrimus, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą konkurenciją energetikos sektoriuje ir didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems asmenims užkirsti kelią piktnaudžiauti šia įtaka;

20) skiria šio įstatymo 36 straipsnyje nustatytas pinigines baudas;

21) pagal kompetenciją taiko Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse nustatytas poveikio priemones už administracinius teisės pažeidimus;

22) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

10. Komisija, atlikdama savo funkcijas, yra nepriklausoma ir nešališkai ir skaidriai veikia pagal įgaliojimus. Šiuo tikslu:

1) Komisija yra teisiškai atskirta ir funkcinio aspektu nepriklausoma nuo bet kurio kito viešojo ar privataus asmens;

2) Komisijos pirmininkas, jos nariai, Komisijos administracijos valstybės tarnautojai ir darbuotojai veikia nepriklausomai nuo visų rinkos interesų, atlikdami savo pareigas, nesiekia gauti jokių Vyriausybės arba bet kurio kito viešojo ar privataus asmens tiesioginių nurodymų ir jų nevykdo. Šis reikalavimas neturi įtakos Seimo ir Vyriausybės nustatytos valstybės strategijos ir valstybės politikos įgyvendinimui, taip pat glaudžiam bendradarbiavimui su kitomis valstybės institucijomis;

3) Komisija priima savarankiškus, nuo jokios valstybės ar savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos ar organizacijos nepriklausomus sprendimus, turi atskirus metinius biudžeto asignavimus, juos naudodama savarankiškai įgyvendina paskirtą biudžetą ir disponuoja savo pareigoms adekvačiais žmogiškaisiais ir finansiniais ištekliais.

11. Komisija atsako už savo nutarimų pagrįstumą ir teisėtumą. Komisijos nutarimai priimami vardiniu balsavimu. Komisijos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip keturi Komisijos nariai, įskaitant jos pirmininką. Sprendimai priimami posėdyje dalyvaujančių

Komisijos narių balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia Komisijos pirmininko balsas.

12. Pasibaigus kalendoriniams metams, Komisija per keturis mėnesius parengia praėjusių metų veiklos ataskaitą, ją paskelbia savo interneto svetainėje ir pateikia Respublikos Prezidentui, Seimui ir Vyriausybei. Komisijos finansinį ir veiklos auditą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.

13. Komisijos veiklą užtikrina Komisijos administracija. Komisijos administracijos struktūrą, struktūrinių padalinių nuostatus, pareigybių sąrašus ir aprašymus tvirtina Komisijos pirmininkas. Komisijos administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, didžiausią leistiną pareigybių skaičių nustato Seimo valdyba.

14. Komisijos finansavimo šaltiniai yra valstybės biudžeto asignavimai, tarp jų ir šio straipsnio 15 dalyje numatytos Komisijos pajamos. Komisijos programos, įgyvendinamos siekiant šio įstatymo 3 straipsnyje nustatytų tikslų ir vykdant energetikos sektoriaus reguliavimą ir valstybinę energetikos priežiūrą, finansuojamos iš Komisijos pajamų, gautų šio straipsnio 15 dalyje nustatyta tvarka. Kitoms įstatymų ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų nustatytoms funkcijoms atlikti ar tais atvejais, kai šio straipsnio 15 dalyje nustatytų lėšų nepakanka energetikos sektoriaus reguliavimui ir valstybinei energetikos priežiūrai atlikti, Komisija gali būti finansuojama ir kitomis valstybės biudžeto lėšomis.

15. Komisijos pajamos ir jų naudojimo tvarka:

1) Komisijos kitų metų pajamos apskaičiuojamos pagal praėjusių metų atskirų energetikos sektorių metines energijos perdavimo ir (ar) skirstymo veiklų pajamas: 1,1 procento šilumos perdavimo veiklos pajamų, 0,25 procento elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklų pajamų ir 0,7 procento gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo veiklų pajamų;

2) šios dalies 1 punkte nustatyta tvarka apskaičiuotos Komisijos pajamos pripažįstamos energetikos įmonių pagrįstomis sąnaudomis nustatant reguliuojamas energijos perdavimo ir (arba) skirstymo kainas arba jų dalį;

3) energetikos įmonės, kurios verčiasi energijos perdavimo ir (arba) skirstymo veikla, po ketvirtadalį šios dalies 1 punkte nustatyta tvarka apskaičiuotos sumos privalo pervesti į Komisijos sąskaitą kiekvieną kalendorinių metų ketvirtį ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmojo mėnesio paskutinės dienos;

4) asmenims, laiku nesumokėjusiems šios dalies 1 punkte nustatyta tvarka apskaičiuotos sumos, skaičiuojami 0,05 procento dydžio delspinigiai už kiekvieną mokėjimo termino praleidimo dieną. Delspinigiai nepripažįstami asmenų pagrįstomis sąnaudomis. Delspinigių sumokėjimas neatleidžia nuo pareigos sumokėti visą laiku nesumokėtą sumą;

5) Komisija pagal šią dalį gautas pajamas privalo įmokėti į valstybės biudžetą ir tvarkyti Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nustatyta tvarka;

6) Komisijos pajamos, gautos pagal šią dalį ir įmokėtos į valstybės biudžetą, gali būti naudojamos tik Komisijos strateginiame veiklos plane numatytoms ir vykdomoms programoms finansuoti.

9 straipsnis. Valstybinė energetikos inspekcija

1. Valstybinė energetikos inspekcija teisės aktų nustatyta tvarka atlieka valstybinę energetikos kontrolę. Energetikos objektų ir įrenginių valstybinę kontrolę atliekama visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, neatsižvelgiant į jų nuosavybės valdymo formą.

2. Valstybinė energetikos inspekcija yra įstaiga prie ministerijos. Jos steigėja – Energetikos ministerija. Valstybinės energetikos inspekcijos nuostatus tvirtina Energetikos ministerija.

3. Valstybinė energetikos inspekcija:

1) nustatyta tvarka pagal kompetenciją išduoda atestatus energetikos įrenginiams eksploatuoti, juos keičia, sustabdo atestatų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina atestatų galiojimą ir kontroliuoja, kaip laikomasi teisės aktų nustatytų reikalavimų;

2) nustatyta tvarka kontroliuoja energetikos objektų, energetikos įrenginių techninę saugą, eksploatavimą, energijos ir energijos išteklių gamybos, perdavimo, skirstymo, tiekimo patikimumą ir vartojimo efektyvumą;

3) organizuoja atitiktis šio įstatymo 27 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytiems efektyvumo reikalavimams patikrinimą. Buitiniams vartotojams atitiktis patikrinimo paslauga teikiama neatlygintinai;

4) tiria energetikos objektų, įrenginių avarijas ir darbo sutrikimus, dalyvauja tiriant nelaimingus atsitikimus darbe, tiria nelaimingus atsitikimus buityje, susijusius su energijos vartojimu;

5) kontroliuoja, kaip laikomasi specialiųjų reikalavimų įrengiant ir rekonstruojant energetikos įrenginius, taip pat energetikos įrenginių atitiktį nustatytiems reikalavimams ir tinkamumą naudoti;

6) organizuoja šio įstatymo 28 straipsnyje nurodytų energetikos darbuotojų atestavimą;

7) kontroliuoja, kaip laikomasi nustatytų energijos ir energijos išteklių kokybės reikalavimų;

8) kontroliuoja energijos išteklių valstybės ir rezervines atsargas;

9) teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų;

10) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

4. Valstybinė energetikos inspekcija atsako už savo sprendimus. Valstybinės energetikos inspekcijos sprendimai gali būti skundžiami įstatymų nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija atlieka branduolinės energetikos objektų saugos ir branduolinių medžiagų apskaitos kontrolę ir valstybinę priežiūrą. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos kompetencija nustatyta Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme.

11 straipsnis. Konkurencijos tarybos kompetencija

Konkurencijos taryba pagal kompetenciją kontroliuoja, kaip ūkio subjektai laikosi įstatymų nustatytų reikalavimų užtikrinant sąžiningą konkurenciją energetikos sektoriuje. Atlikdama jai pavestas funkcijas, Konkurencijos taryba turi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme (toliau – Konkurencijos įstatymas) ir šiame įstatyme jai nustatytus įgaliojimus.

12 straipsnis. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos kompetencija

Tarnyba užtikrina energijos ir (ar) energijos išteklių vartotojų teisių apsaugą, nagrinėja vartotojų skundus ir atlieka kitas jai pavestas funkcijas vartotojų teisių apsaugos srityje Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatyme ir šiame įstatyme nustatyta tvarka.

13 straipsnis. Savivaldybės administracijos direktoriaus kompetencija

Savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės teritorijoje:

1) pagal įstatymuose nustatytą kompetenciją organizuoja vartotojų aprūpinimą šilumos energija;

2) išduoda leidimus verstis didmenine ir mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais ir suskystintomis naftos dujomis, sustabdo šių leidimų galiojimą, panaikina leidimų galiojimo sustabdymą, panaikina leidimų galiojimą, keičia leidimus Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

3) skelbia ir atšaukia savivaldybės lygio ekstremaliąją energetikos padėtį;

4) paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją energetikos padėtį, įgyvendina Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą vartotojų aprūpinimo energija ir (ar) energijos išteklių planą, užtikrina kitų Vyriausybės sprendimų įgyvendinimą;

5) dalyvauja atliekant taikomuosius mokslo tiriamuosius darbus, rengiant visuomenės informavimo ir švietimo priemones, skatinančias efektyviai vartoti energiją ir energijos išteklius;

6) pagal kompetenciją įgyvendina energijos efektyvumo didinimo priemones.

TREČIASIS SKIRSNIS ENERGETIKOS SEKTORIAUS PLĖTRA

14 straipsnis. Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija

1. Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija (toliau – Strategija) nustato valstybės politikos strategines kryptis energetikos sektoriuje.

2. Strategiją Vyriausybės teikimu tvirtina Seimas.

3. Strategija apima visus energetikos sektorius, ji peržiūrima ne rečiau kaip kas penkeri metai. Strategija rengiama, peržiūrima ir įgyvendinama valstybės biudžeto ir kitomis lėšomis.

4. Strategijoje turi būti numatyta:

- 1) valstybės energetinės nepriklausomybės ir energetikos saugumo priemonės;
- 2) energijos ar energijos išteklių poreikių, importo, eksporto prognozės;
- 3) energijos gamybos pajėgumų poreikis;
- 4) energetikos sektoriaus struktūros tobulinimo kryptys ir priemonės;
- 5) energijos išteklių vartojimo struktūra ir jos prognozės;
- 6) energetikos žalingo poveikio aplinkai mažinimo prognozės ir priemonės;
- 7) atsinaujinančių ir vietinių energijos išteklių vartojimo plėtra;
- 8) energijos vartojimo efektyvumo priemonės;
- 9) reikalingos investicijos į energetikos sektorį;
- 10) energijos išteklių atsargų įvertinimas ir sudarymas;
- 11) energijos rinkų plėtros priemonės;
- 12) energetikos valdymo tobulinimo kryptys;
- 13) energijos kainodaros tobulinimo kryptys;
- 14) kiti su energetikos plėtra susiję klausimai.

5. Vadovaudamasi Seimo patvirtinta Strategija, Vyriausybė tvirtina Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme. Vyriausybė užtikrina Strategijos ir Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos suderinamumą.

6. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina penkerių metų Strategijos įgyvendinimo planą ir programas.

7. Strategiją, Strategijos įgyvendinimo planą ir programas pagal kompetenciją įgyvendina valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos, įmonės, organizacijos ir kiti Strategijos įgyvendinimo plane ir (ar) programose nurodyti asmenys.

15 straipsnis. Energetikos objektų, įrenginių statyba, plėtra ir rekonstrukcija

1. Energetikos objektai statomi Lietuvos Respublikos statybos įstatymo, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Valstybinės svarbos energetikos objektai plėtojami vadovaujantis Strategijos nuostatomis. Energetikos ministerija kartu su Aplinkos ministerija nustato valstybinės svarbos energetikos objektų statybos planavimo tvarką ir sąlygas. Vartotojų aprūpinimo energija ir energijos ištekliais bendrieji ar specialieji planai rengiami vadovaujantis Strategija. Vartotojų energetikos įrenginiai įrengiami Energetikos ministerijos nustatyta tvarka.

2. Energetikos įmonės dalyvauja rengiant ir plėtojant subalansuoto, efektyvaus energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo planus, taip pat planuoja valstybinės svarbos energetikos objektų plėtrą. Energetikos įmonės, perduodančios, skirstančios energiją, plėtoja energijos perdavimo, skirstymo įrenginius savo veiklos teritorijoje.

3. Energetikos įmonės, besiverčiančios veikla, kurios kainos yra reguliuojamos, numatomas investicijas turi derinti su Komisija. Jeigu šios energetikos įmonių investicijos nėra suderintos su Komisija, jos negali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti.

4. Vartotojo, gamintojo ar kito asmens pageidaujami rekonstruoti ar perkelti energetikos įmonei priklausantys energetikos objektai, kliudantys statinių statybai ar dėl kitų priežasčių, yra rekonstruojami ar perkelti vartotojo, gamintojo ar kito asmens ir energetikos įmonės susitarimu teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šiuo atveju vartotojas, gamintojas ar kitas asmuo, kurio prašymu energetikos objektas yra rekonstruojamas ar perkeliamas, apmoka energetikos įmonei

energetikos objekto rekonstravimo ar perkėlimo išlaidas. Perkeltų ar rekonstruotų energetikos objektų nuosavybė nekeičiama.

16 straipsnis. Energetikos veikla

1. Energetikos įmonės vykdo veiklą taip, kad užtikrintų saugią, efektyvią, aplinką tausojančią energijos gamybą, energijos tiekimą, perdavimą, skirstymą iki perdavimo ar skirstymo sistemos sujungimo su vartotojo sistema vietos, neviršydamos nustatytų valstybės reguliuojamų kainų. Energetikos įmonės, tiekiančios šilumą daugiabučiams namams, šilumą tiekia namams ir (ar) butams, jeigu vartotojai nepageidauja kitaip.

2. Energetikos įmonės perduoda, skirsto, tiekia energiją vartotojams pagal energijos perdavimo, skirstymo, tiekimo ir vartojimo taisykles. Energetikos įmonės teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę sustabdyti vartotojų aprūpinimą energija tik įstatymų nustatytais atvejais.

3. Energetikos įmonės savo veiklos teritorijoje nustatyta tvarka prijungia energijos gamintojų, vartotojų energiją gaminančius ir (ar) naudojančius įrenginius prie veikiančių energijos perdavimo ar skirstymo tinklų ar sistemų. Prijungimo išlaidas pagal nustatytus įkainius, Komisijos nustatyta tvarka įvertinus būtinas prijungimo sąnaudas, padengia gamintojai ir (ar) vartotojai, jeigu įstatymuose nenustatytas išlaidų paskirstymas tarp tinklų (sistemų) operatoriaus ir gamintojo ar vartotojo. Prijungimo darbai atliekami pagal energetikos įmonės ir energijos gamintojo ar vartotojo privalomai sudaromą įrenginių prijungimo paslaugos sutartį.

4. Energetikos įmonės, nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdančios energijos perdavimo ar skirstymo tinklus ar sistemas, teisės aktų nustatyta tvarka privalo trečiajam asmeniui teikti energijos perdavimo ar skirstymo paslaugas objektyviomis, nediskriminuojančiomis sąlygomis, atsižvelgdamos į technines perdavimo ir skirstymo tinklų ir (ar) sistemų galimybes.

5. Energetikos įmonės, nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdančios bendroje energetikos sistemoje veikiančius energetikos objektus, privalo bendradarbiauti ir dirbti bendru suderintu režimu ir vykdyti tinklų (sistemų) operatoriaus nurodymus. Operatorius paskiriamas išduodant licenciją teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

6. Energetikos įmonių tarpusavio santykiai, taip pat santykiai su energijos vartotojais grindžiami sutartimis. Energijos perdavimo ir skirstymo paslaugų sutartys, taip pat su buitiniams vartotojams sudaromos energijos pirkimo–pardavimo sutartys yra viešosios sutartys. Energijos perdavimo ir skirstymo, taip pat energijos tiekimo paslaugos buitiniams vartotojams teikiamos sudarius atitinkamą sutartį pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas standartines sąlygas. Reikalavimai dėl atskirų rūšių energijos tiekimo sutarčių sudarymo nustatomi atskirų energetikos sektorių veiklos teisinius pagrindus reglamentuojančiuose įstatymuose.

7. Energetikos įmonės, perduodančios ir (ar) skirstančios energiją, nustatyta tvarka turi teisę tikrinti, ar vartotojų energetikos įrenginiai atitinka nustatytus įrengimo, eksploatavimo, naudojimo ir techninės saugos reikalavimus.

8. Energetikos įmonės, veikiančios elektros energetikos, šilumos ir (ar) gamtinių dujų sektoriuose, užtikrina, kad pasibaigus kiekvieniems finansiniams metams per keturis mėnesius būtų atlikta energetikos įmonės licencijuojamos veiklos sąnaudų peržiūra ir įmonės finansinių ataskaitų auditas ir jo išvados pateiktos Komisijai.

9. Energetikos įmonės dalyvauja rengiant reguliuojamų kainų nustatymo metodikų, energetikos objektų prijungimo tvarkos ir sąlygų, tarifų nustatymo, energijos perdavimo, skirstymo, tiekimo taisyklių, kitų teisės aktų, reglamentuojančių energetikos įrenginių įrengimą, eksploatavimą, naudojimą, saugą ir kitus techninius klausimus, projektus.

10. Energetikos įmonės, besiverčiančios veikla, kurios kainos yra valstybės reguliuojamos, šioje veikloje naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) skaičiuoja pagal Komisijos nustatytas normas.

17 straipsnis. Energetikos veiklos ypatumai, energijos ir energijos išteklių kokybė ir sudėtis

1. Energetikos įmonių, vykdančių energijos perdavimo, skirstymo ar tiekimo veiklą, išskyrus elektros energijos ar gamtinių dujų nepriklausomo tiekimo veiklą, veiklos teritorija nurodoma energetikos įmonei išduotoje veiklos licencijoje ar leidime.

2. Vartojama energija ir energijos ištekliai turi atitikti teisės aktų nustatytus energijos ir energijos išteklių kokybės ir sudėties reikalavimus.

18 straipsnis. Nekilnojamųjų daiktų suteikimas naudotis

1. Žemė energetikos objektams statyti išnuomojama ar kitaip suteikiama naudotis įstatymų nustatyta tvarka. Valstybei nuosavybės teise priklausanti žemė energijos gamybos, perdavimo ir skirstymo įrenginiams, skirtiems įgyvendinti Strategijoje nustatytus tikslus ir priemones bei užtikrinti energetikos sistemos plėtrą, statyti parduodama ar išnuomojama Vyriausybės nustatyta tvarka, laikantis įstatymų nustatytų reikalavimų žemės pardavimui ar nuomai aukciono būdu, o įstatymų nustatytais atvejais – be aukciono.

2. Privati žemė energetikos objektams statyti gali būti naudojama energetikos įmonės ir žemės savininko susitarimu. Jeigu nesusitariama, privati žemė įstatymų nustatyta tvarka gali būti paimama visuomenės poreikiams arba įstatymu ar administraciniu aktu nustatomas servitutas.

3. Energetikos objektų apsaugai ir eksploatavimui užtikrinti nustatomos apsaugos zonos. Statybos, želdinimo ir žemės darbai šioje zonoje yra ribojami. Apsaugos zonoje esančių žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų servitutai nustatomi teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis. Apsaugos zonoje esančių nekilnojamųjų daiktų savininkai ar jų naudotojai turi leisti energetikos įmonėms patekti prie joms priklausančių ar jų eksploatuojamų energetikos objektų ir atlikti modernizavimo ar eksploatavimo darbus. Nuostolius, atsiradusius dėl energetikos įmonių veiklos apsaugos zonose, atlygina energetikos įmonė, kuriai nuosavybės teise priklauso apsaugos zonos nekilnojamajame daikte esantis energetikos objektas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS ENERGETIKOS SEKTORIAUS REGULIAVIMAS

19 straipsnis. Energijos kainos

1. Energetikos sektoriuje kainos yra sutartinės ir valstybės reguliuojamos. Kainos reguliuojamos tvirtinant paslaugų ar energijos kainas, nustatant jų viršutines ribas ar kainų reguliavimo tvarką. Valstybės reguliuojamų kainų reguliavimo principai nustatomi atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose.

2. Nustatant valstybės reguliuojamas kainas, turi būti numatytos būtinos energijos išteklių gamybos, energijos gamybos, pirkimo, perdavimo, skirstymo, tiekimo ir šio įstatymo 8 straipsnio 15 dalyje numatytos išlaidos, įvertinta protingumo kriterijus atitinkanti investicijų grąža ir (ar) nuosavybės grąža, taip pat gali būti atsižvelgiama į energetikos sektoriaus plėtrą ir energijos efektyvumą, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimą.

3. Valstybės reguliuojamos kainos turi būti skelbiamos viešai ne vėliau kaip prieš mėnesį iki jų taikymo pradžios, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip, ir taikomos nuo mėnesio pirmos dienos.

20 straipsnis. Energetikos veiklos licencijos, leidimai ir atestatai

1. Licencijuojamos veiklos ir veiklos, kuriai reikalingi leidimai ar atestatai, licencijų ir leidimų ar atestatų išdavimą, galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir galiojimo panaikinimą nustato šis įstatymas, kiti atskirus energetikos sektorius reglamentuojantys įstatymai ir (ar) jų įgyvendinamieji teisės aktai.

2. Asmenims, siekiantiems gauti šiame įstatyme ir (ar) kituose atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytus licenciją, leidimą ar atestatą, gali būti taikomi teisinės formos ir (ar) kiti įsisteigimo laisvės ribojimo reikalavimai, jeigu tai yra pagrįsta svarbiais visuomenės interesais ir atitinka būtinumo ir proporcingumo principus.

3. Energetikos veikla be licencijos, leidimo ar atestato, jeigu jie yra nustatyti, draudžiama. Draudžiama vykdyti energetikos veiklą, kai licencijos, leidimo ar atestato galiojimas yra sustabdytas.

21 straipsnis. Energetikos veiklos licencijų, leidimų ir atestatų išdavimas, galiojimo sustabdymas, galiojimo sustabdymo panaikinimas, galiojimo panaikinimas ir keitimas

1. Asmuo, siekiantis gauti energetikos veiklos licenciją, leidimą ar atestatą, teisės aktų nustatyta tvarka pateikia licenciją, leidimą ar atestatą išduodančiai institucijai prašymą išduoti licenciją, leidimą ar atestatą ir teisės aktuose nurodytus dokumentus. Reikalavimai asmenims,

siekiantiems gauti licenciją, leidimą ar atestatą, nustatomi šiame įstatyme ir (ar) atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose. Licencija, leidimas ar atestatas asmeniui išduodami arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją, leidimą ar atestatą pareiškėjui pateikiami ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo išduoti licenciją, leidimą ar atestatą ir visų tinkamai įformintų dokumentų registravimo licencijas, leidimus ar atestatus išduodančioje institucijoje teisės aktų nustatyta tvarka dienos.

2. Jeigu į tinkamai pateiktą prašymą išduoti licenciją, leidimą ar atestatą neatsakoma per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą terminą, laikoma, kad yra priimtas teigiamas sprendimas dėl licencijos, leidimo ar atestato išdavimo.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta sąlyga netaikoma, kai vyksta teisiniai ginčai su trečiaisiais asmenimis dėl licencijuojamos veiklos sąlygų (teritorijos) arba kai yra kitų priežasčių, pateisinamų svarbiais visuomenės interesais, ir pareiškėjui apie tai yra pranešta teisės aktų nustatyta tvarka. Šiuo atveju licencija, leidimas ar atestatas išduodami arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti licenciją, leidimą ar atestatą pareiškėjui pateikiamas ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų pasibaigus atitinkamo teismo ginčo nagrinėjimui ar nelikus kitų priežasčių, pateisinamų svarbiais visuomenės interesais, dėl kurių buvo atidėtas sprendimo dėl licencijos, leidimo ar atestato išdavimo priėmimas.

4. Už reguliuojamosios veiklos sąlygų ir reikalavimų pažeidimus energetikos įmonė, turinti energetikos veiklos licenciją, leidimą ar atestatą, teisės aktų nustatyta tvarka įspėjama apie galimą licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymą šio straipsnio 5 dalyje nustatytais pagrindais arba licencijos, leidimo ar atestato panaikinimą šio straipsnio 7 dalyje nustatytais pagrindais ir nustatomas laikotarpis, per kurį turi būti pašalinti nurodyti reguliuojamosios veiklos pažeidimai. Šis laikotarpis negali būti ilgesnis kaip 30 kalendorinių dienų, išskyrus atvejus, kai dėl objektyvių priežasčių pažeidimui pašalinti reikia ilgesnio laikotarpio.

5. Licencijos, leidimo ar atestato galiojimas, įvertinus šio ir kitų įstatymų nustatytus reikalavimus, taikomus licencijai, leidimui ar atestatui gauti, juos išdavusios institucijos sprendimu teisės aktų nustatyta tvarka sustabdomas, jeigu:

1) išdavus licenciją, leidimą ar atestatą, paaiškėja, kad prašyme išduoti licenciją, leidimą ar atestatą pateikti klaidingi duomenys, ir po įspėjimo per licenciją, leidimą ar atestatą išduodančios institucijos nustatytą laikotarpį energetikos įmonė nepateikė patikslintų duomenų;

2) energetikos įmonė per kalendorinius metus pažeidžia nustatytas reguliuojamosios veiklos sąlygas ir apie galimą licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymą energetikos įmonė buvo įspėta šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, bet per licenciją, leidimą ar atestatą išduodančios institucijos nustatytą laikotarpį nepašalino nurodytų pažeidimų;

3) energetikos įmonės technologiniai, finansiniai ir (ar) vadybiniai pajėgumai neleidžia vykdyti reguliuojamosios veiklos, apie galimą licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymą ji buvo įspėta šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka ir per licenciją, leidimą ar atestatą išduodančios institucijos nustatytą laikotarpį nepašalino nurodytų pažeidimų. Energetikos įmonėms, vykdančioms veiklą atskiruose energetikos sektoriuose, keliamus technologinių, finansinių ir vadybinių pajėgumų reikalavimus nustato atitinkamus energetikos sektorius reglamentuojantys įstatymai;

4) paaiškėja, kad fizinis asmuo, turintis leidimą, ar juridinio asmens, turinčio leidimą, vadovas, savininkas ir (ar) juridinio asmens dalyvis – fizinis asmuo, turintis ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą arba dėl juridinio asmens, turinčio leidimą, ar dėl šio juridinio asmens dalyvio – juridinio asmens, turinčio ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, per pastaruosius penkerius metus buvo priimtas ir yra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už šias nusikalstamas veikas: dalyvavimą nusikalstamame susivienijime, nusikalstamų susivienijimų organizavimą arba vadovavimą jiems, kyšininkavimą, tarpininko kyšininkavimą, papirkimą, sukčiavimą, kreditinį sukčiavimą, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimą, neteisėtą vertimąsi ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla, jeigu šios nusikalstamos veikos padarytos disponuojant naftos produktais;

5) energetikos įmonė pateikia prašymą sustabdyti licencijos, leidimo ar atestato galiojimą.

6. Kai energetikos įmonė nustatyta tvarka pateikia dokumentus, įrodančius, kad pažeidimai pašalinti, licenciją, leidimą ar atestatą išdavusios institucijos sprendimu ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo šių dokumentų įregistravimo licencijas, leidimus ar atestatus

išduodančioje institucijoje dienos licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymas panaikinamas.

7. Licencijos, leidimo ir (ar) atestato galiojimas, įvertinus šio ir kitų įstatymų nustatytus reikalavimus, taikomus licencijai, leidimui ar atestatui gauti, juos išdavusios institucijos sprendimu teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas, jeigu:

1) energetikos įmonė, kurios licencijos, leidimo ar atestato galiojimas jau buvo sustabdytas, pakartotinai per dvylika mėnesių nuo jai išduotos licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymo datos pažeidžia veiklos, kuriai išduota licencija, leidimas ar atestatas, sąlygas;

2) energetikos įmonė, kurios licencijos, leidimo ar atestato galiojimas sustabdytas, nepašalina reguliuojamosios veiklos sąlygų pažeidimų per licenciją, leidimą ar atestatą išduodančios institucijos nustatytą laikotarpį;

3) energetikos įmonė, kurios licencijos, leidimo ar atestato galiojimas sustabdytas, vykdo licencijoje, leidime ar atestate nurodytą veiklą;

4) licenciją, leidimą ar atestatą turintis juridinis asmuo pasibaigė jį likvidavus ar reorganizavus;

5) energetikos įmonė daugiau kaip trejus metus nevykdo licencijoje, leidime ar atestate nurodytos veiklos;

6) energetikos įmonė, turinti leidimą verstis mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais, nuosavybės teisę į degalinę perduoda kitiems asmenims arba pasibaigia sutartis, kurios pagrindu buvo naudojama degaline, arba nevykdo veiklos šioje degalinėje;

7) energetikos įmonė pateikė prašymą panaikinti licencijos, leidimo ar atestato galiojimą;

8) fizinis asmuo, turėjęs licenciją, leidimą ar atestatą, miršta.

8. Išduoti licencijos, leidimai ar atestatai gali būti keičiami juos išdavusios institucijos iniciatyva, kai pasikeičia įstatymų nustatyti reikalavimai, taikomi reguliuojamajai veiklai, arba asmens, turinčio licenciją, leidimą ar atestatą, iniciatyva, kai pasikeičia licencijoje, leidime ar atestate nurodyti asmens duomenys ar teritorija, kurioje vykdoma reguliuojamoji veikla. Pasikeitus licencijoje, leidime ar atestate nurodytiems asmens duomenims ar teritorijai, kurioje vykdoma reguliuojamoji veikla, toks asmuo privalo raštu pranešti licenciją, leidimą ar atestatą išdavusiai institucijai apie šiuos pasikeitimus ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo pasikeitimų atsiradimo.

9. Licencijos, leidimai ir atestatai išduodami licencijas, leidimus ir atestatus išduodančios institucijos nustatyta elektronine forma, o pareiškėjo prašymu išduodami ir raštu teisės aktų nustatyta forma.

10. Už licencijos, leidimo ar atestato išdavimą ar jų pakeitimą mokama Vyriausybės nustatyto dydžio valstybės rinkliava.

11. Valstybinės priežiūros ir (ar) kontrolės institucijos įstatymų nustatyta tvarka pagal kompetenciją kontroliuoja licencijas, leidimus ar atestatus turinčių energetikos įmonių veiklą ir prižiūri, kaip jos laikosi reguliuojamosios veiklos sąlygų. Valstybinės priežiūros ir (ar) kontrolės institucijos privalo nedelsdamos raštu pranešti licenciją, leidimą ar atestatą išdavusiai institucijai apie nustatytus energetikos įmonių reguliuojamosios veiklos sąlygų pažeidimus.

22 straipsnis. Energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestatai ir reikalavimai atestatų turėtojams

1. Energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestatai yra šių rūšių:

- 1) elektros įrenginių eksploatavimo;
- 2) šilumos įrenginių ir turbinų eksploatavimo;
- 3) gamtinių dujų įrenginių eksploatavimo;
- 4) suskystintų naftos dujų įrenginių eksploatavimo;
- 5) naftos ir naftos produktų įrenginių eksploatavimo.

2. Energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestatai išduodami fiziniams asmenims, turintiems teisę gyventi Lietuvos Respublikoje, arba Lietuvos Respublikoje įsteigtiems juridiniams asmenims, kitų valstybių narių juridinių asmenų ar kitų organizacijų padaliniams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje. Atestatai išduodami ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui. Konkretūs atestatų galiojimo terminai ir jų nustatymo kriterijai, taip pat atestatuose įrašytų duomenų keitimo atvejai ir tvarka nustatomi šiame įstatyme ir Energetikos ministerijos patvirtintose Asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo taisyklėse.

3. Energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestatai išduodami šio straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims, jeigu jie atitinka šiuos reikalavimus:

1) turi technologinę įrangą, prietaisus ir kitas priemones, reikalingus veiksmams, kurių reikia energetikos įrenginiams eksploatuoti, atlikti;

2) turi technologinius, techninius dokumentus, kuriuose nurodyti eksploatuojamų energetikos įrenginių techniniai duomenys ir rekomenduojamos eksploatavimo procedūros;

3) energetikos darbuotojai, kurie eksploatuos energetikos įrenginius, ir darbų vadovai, kurie vadovaus energetikos įrenginių eksploatavimo darbams, yra reikiamos kvalifikacijos ir yra atestuoti šio įstatymo 28 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestatą turintis asmuo privalo laikytis šių sąlygų:

1) teikdamas atestate nurodytas energetikos įrenginių eksploatavimo paslaugas, laikytis teisės aktų nustatytų reikalavimų;

2) neturi teisės įgaliojti kitus asmenis verstis atestatuose nurodyta reguliuojamąja veikla arba perduoti šią teisę pagal sutartį;

3) teikti atestatą išdavusiai institucijai informaciją, reikalingą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytoms pareigoms vykdyti;

4) užtikrinti, kad būtų laikomasi kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų pareigų ir reikalavimų.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus energetikos įrenginių eksploatavimo veiklos atestatus išduoda, jų galiojimą sustabdo, galiojimo sustabdymą panaikina, panaikina atestatų galiojimą, keičia atestatus ir energetikos įrenginių eksploatavimo reguliuojamąją veiklą kontroliuoja Valstybinė energetikos inspekcija.

23 straipsnis. Leidimai verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis

1. Leidimai verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis yra šių rūšių:

1) leidimas verstis didmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis;

2) leidimas verstis mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis.

2. Leidimai verstis mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis išduodami fiziniams asmenims, turintiems teisę gyventi Lietuvos Respublikoje, arba Lietuvos Respublikoje įsteigtiems juridiniams asmenims, kitų valstybių narių juridinių asmenų ar kitų organizacijų padaliniais, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje. Leidimuose verstis mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis nurodoma konkreti prekybos vieta (ar vietos).

3. Leidimai verstis didmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis išduodami šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims.

4. Leidimuose verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis įrašytų duomenų keitimo atvejai ir tvarka nustatomi Energetikos ministerijos patvirtintose Leidimų verstis prekybos naftos produktais veikla išdavimo taisyklėse.

5. Leidimai verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis išduodami šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytiems asmenims, jeigu jie atitinka šiuos reikalavimus:

1) turi Leidimų verstis prekybos naftos produktais veikla išdavimo taisyklėse nustatytus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus, leidžiančius įvykdyti šios veiklos sąlygas;

2) turi avarinę tarnybą arba sutartį su energetikos įmone, teisės aktų nustatyta tvarka turinčia teisę atlikti avarijų (sutrikimų) lokalizavimo ir likvidavimo darbus;

3) fizinis asmuo, siekiantis gauti leidimą, ar juridinio asmens, siekiančio gauti leidimą, vadovas, savininkas ir (ar) juridinio asmens dalyvis – fizinis asmuo, turintis ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, neturi neišnykusio ar nepanaikinto teistumo arba dėl juridinio asmens, turinčio leidimą, ar tokio juridinio asmens dalyvio – juridinio asmens, turinčio ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, per pastaruosius penkerius metus nebuvo priimtas ir įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už šias nusikalstamas veikas: dalyvavimą nusikalstamame susivienijime, nusikalstamų susivienijimų organizavimą arba vadovavimą jiems, kyšininkavimą, tarpininko kyšininkavimą, papirkimą, sukčiavimą, kreditinį sukčiavimą, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimą, neteisėtą vertimąsi ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla, jeigu šios nusikalstamos veikos padarytos disponuojant naftos produktais.

6. Leidimą verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis turinti energetikos įmonė privalo laikytis šių sąlygų:

1) negali parduoti, laikyti arba vežti suskystintų naftos dujų, kurių įsigijimas nepatvirtintas juridinę galią turinčiais dokumentais;

2) negali parduoti privalomųjų ir aplinkosauginių kokybės rodiklių neatitinkančių, taip pat be kokybę patvirtinančio dokumento suskystintų naftos dujų, skirtų realizuoti vidaus rinkoje;

3) naudoti suskystintų naftos dujų prekybai balionus ir kitus slėginius įrenginius, atitinkančius teisės aktų nustatytus reikalavimus;

4) teikti leidimą išdavusiai institucijai informaciją, reikalingą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytoms pareigoms vykdyti;

5) neturi teisės įgalioti kitas įmones verstis leidime nurodyta reguliuojamąja veikla arba perduoti šią teisę pagal sutartį ar kitaip pavesti vykdyti šią veiklą;

6) teikti avarių (sutrikimų) lokalizavimo ir likvidavimo paslaugas vartotojams;

7) nediskriminuoti vartotojų ar vartotojų grupių, teikti informaciją vartotojams ir juos konsultuoti teisės aktų nustatyta tvarka;

8) užtikrinti, kad būtų laikomasi kitų šiame ir kituose įstatymuose nustatytų pareigų ir teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

7. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus leidimus verstis prekyba suskystintomis naftos dujomis išduoda, jų galiojimą sustabdo, galiojimo sustabdymą panaikina, panaikina leidimų galiojimą, leidimus keičia ir šią reguliuojamąją veiklą kontroliuoja savivaldybės administracijos direktorius. Leidimų verstis prekybos naftos produktais veikla išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

8. Prekybos suskystintomis naftos dujomis tvarka ir sąlygos, vadovaujantis šiame įstatyme nustatytais bendraisiais reikalavimais, nustatytos Energetikos ministerijos patvirtintose Prekybos naftos produktais taisyklėse.

24 straipsnis. Leidimai verstis prekyba nefasuotais naftos produktais

1. Leidimai verstis prekyba nefasuotais naftos produktais yra šių rūšių:

1) leidimas verstis didmenine prekyba nefasuotais naftos produktais;

2) leidimas verstis didmenine prekyba nefasuotais naftos produktais, kurie tiekiami kaip kuro atsargos laivams;

3) leidimas verstis didmenine prekyba nefasuotais naftos produktais, kurie tiekiami kaip kuro atsargos orlaiviams;

4) leidimas verstis mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais.

2. Leidimas verstis mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais išduodamas fiziniams asmenims, turintiems teisę gyventi Lietuvos Respublikoje, arba Lietuvos Respublikoje įsteigtiems juridiniams asmenims, kitų valstybių narių juridinių asmenų ar kitų organizacijų padaliniais, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje. Leidime verstis mažmenine prekyba nefasuotais naftos produktais nurodoma kiekviena prekybos vieta (degalinė), kurioje leidimą turintis asmuo vykdo atitinkamą veiklą.

3. Leidimas verstis didmenine prekyba nefasuotais naftos produktais išduodamas asmenims, nurodytiems šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje.

4. Leidimai verstis prekyba nefasuotais naftos produktais išduodami šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytiems asmenims, jeigu jie atitinka šiuos reikalavimus:

1) turi Leidimų verstis prekybos naftos produktais veikla išdavimo taisyklėse nustatytus technologinius, finansinius ir vadybinius pajėgumus, leidžiančius įvykdyti reguliuojamosios veiklos sąlygas;

2) fizinis asmuo, siekiantis gauti leidimą, ar juridinio asmens, siekiančio gauti leidimą, vadovas, savininkas ir (ar) juridinio asmens dalyvis – fizinis asmuo, turintis ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, neturi neišnykusio ar nepanaikinto teistumo arba dėl juridinio asmens, turinčio leidimą, ar dėl šio juridinio asmens dalyvio – juridinio asmens, turinčio ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, per pastaruosius penkerius metus nebuvo priimtas ir įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už šias nusikalstamas veikas: dalyvavimą nusikalstamame susivienijime, nusikalstamų susivienijimų organizavimą arba vadovavimą jiems, kyšininkavimą, tarpininko kyšininkavimą, papirkimą, sukčiavimą, kreditinį sukčiavimą, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimą, neteisėtą vertimąsi ūkine, komercine,

finansine ar profesine veikla, jeigu šios nusikalstamos veikos padarytos disponuojant naftos produktais.

5. Leidimą verstis prekyba nefasuotais naftos produktais turinti energetikos įmonė privalo laikytis šių sąlygų:

1) verstis prekyba leidime nurodytais nefasuotais naftos produktais, laikydamosi teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

2) teikti leidimą išdavusiai institucijai informaciją, reikalingą įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytoms pareigoms vykdyti;

3) nustatyta tvarka kaupti naftos produktų valstybės atsargas, jeigu ši prievolė nustatyta įstatymuose;

4) neturi teisės įgalioti kitas įmones verstis leidime nurodyta reguliuojamąja veikla arba perduoti šią teisę pagal sutartį ar kitaip pavesti vykdyti šią veiklą;

5) nediskriminuoti vartotojų ar vartotojų grupių, teikti informaciją vartotojams ir juos konsultuoti teisės aktų nustatyta tvarka;

6) negali parduoti, laikyti arba vežti nefasuotų naftos produktų, kurių įsigijimas nepatvirtintas juridinę galią turinčiais dokumentais;

7) negali parduoti falsifikuotų, privalomųjų ir aplinkosauginių kokybės rodiklių neatitinkančių nefasuotų naftos produktų, skirtų realizuoti vidaus rinkoje, be kokybę patvirtinančio dokumento;

8) užtikrinti, kad būtų laikomasi kitų šiame ir kituose įstatymuose nustatytų pareigų ir teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus leidimus verstis prekyba nefasuotais naftos produktais išduoda, jų galiojimą sustabdo, galiojimo sustabdymą panaikina, panaikina leidimų galiojimą, leidimus keičia ir šią reguliuojamąją veiklą kontroliuoja savivaldybės administracijos direktorius. Leidimų verstis prekybos naftos produktais veikla išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

7. Prekybos nefasuotais naftos produktais tvarka ir sąlygos, vadovaujantis šiame įstatyme nustatytais bendraisiais reikalavimais, nustatyti Energetikos ministerijos patvirtintose Prekybos naftos produktais taisyklėse.

25 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos joms pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę iš energetikos įmonių gauti reikiamą informaciją. Energetikos įmonės Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teikia informaciją valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra suteikiama teisė gauti tokią informaciją.

2. Vyriausybė, Energetikos ministerija ar kita įgaliota institucija įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją teikia informaciją Europos Komisijai, kitoms valstybėms ir tarptautinėms organizacijoms.

3. Apie valstybinės svarbos energetikos objektų statybos ir eksploatavimo pradžią šiuos objektus nuosavybės teise ar kitais teisiniais pagrindais valdančios energetikos įmonės privalo pranešti Energetikos ministerijai.

4. Energetikos įmonės savo veiklos teritorijoje Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka energijos vartotojams ir savivaldybių institucijoms teikia informaciją apie efektyvų energijos išteklių ir energijos vartojimą, saugų ir efektyvų energetikos objektų ir įrenginių naudojimą, statomus, rekonstruojamus energetikos objektus ir įrenginius, valstybės reguliuojamas energijos kainas ir energijos vartotojams teikiamas paslaugas.

5. Energetikos įmonių informacija apie sąnaudas, susijusias su teisės aktų nustatyta tvarka licencijuojama veikla arba su veikla, kuriai taikomos valstybės reguliuojamos kainos, yra vieša. Energetikos įmonės, kurios vykdo licencijuojamą veiklą arba kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos, viešai skelbia įmonių valdymo organų nariams nustatytą darbo užmokestį ir kitas su valdymo organų narių funkcijomis susijusias išmokas.

26 straipsnis. Konsultacijos ir bendradarbiavimas

1. Komisija, atlikdama jai pavestas energetikos veiklos reguliavimo, priežiūros ir kontrolės funkcijas, konsultuojasi ir glaudžiai bendradarbiauja su Energetikos ministerija, Konkurencijos

taryba, kitomis valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis, įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis. Komisija, rengdama informaciją buitinių vartotojų teisių klausimais, bendradarbiauja su Taryba.

2. Komisija glaudžiai bendradarbiauja su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER), veikiančia pagal 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 713/2009, įsteigiantį Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą, taip pat su kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis ir Europos Komisija.

3. Komisija, veikdama pagal šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose suteiktus įgaliojimus, viena ar kartu su kompetentingomis Lietuvos Respublikos, kitų valstybių narių ar Europos Sąjungos institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis siekia šių bendrųjų tikslų:

1) skatinti konkurencingos, saugios ir aplinką tausojančios elektros energijos ir gamtinių dujų vidaus rinkos kūrimą Europos Sąjungoje, veiksmingą rinkos atvėrimą visiems Europos Sąjungos vartotojams ir tiekėjams, taip pat užtikrinti tinkamas veiksmingo ir patikimo elektros energijos tinklų veikimo sąlygas, atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus;

2) plėtoti konkurencingas ir tinkamai veikiančias regionines elektros energijos ir gamtinių dujų rinkas Europos Sąjungoje ir, visų pirma, Baltijos jūros regione;

3) panaikinti prekybos elektros energija ir gamtinėmis dujomis tarp valstybių narių apribojimus, įskaitant reikiamą tarpvalstybinio elektros energijos ir dujų perdavimo pajėgumų plėtrą, kad būtų patenkinta paklausa ir didinama nacionalinių rinkų integracija, kuri gali sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimui Europos Sąjungoje;

4) kuo rentabiliau plėtoti saugius, patikimus ir efektyvius tinklus (sistemą), kurie būtų naudojami nediskriminuojančiais pagrindais ir orientuojantis į vartotojus, ir skatinti tinklų (sistemos) tinkamumą ir bendruosius energetikos politikos tikslus atitinkantį energijos vartojimo efektyvumą, taip pat atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir paskirstytos gamybos integravimą dideliu ir mažu mastu tiek perdavimo, tiek skirstymo tinkluose ar sistemose;

5) sudaryti palankesnes sąlygas naujų gamybos pajėgumų prieigai prie tinklų (sistemų), pirmiausia pašalinant kliūtis, trukdančias naujų rinkos dalyvių prieigą ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybą;

6) siekiant didinti sistemos efektyvumą ir skatinti rinkos integraciją, užtikrinti, kad tinklų (sistemos) operatoriams ir tinklų (sistemos) naudotojams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpuoju ir ilgalaikiu laikotarpiu;

7) užtikrinti, kad veiksmingai veikiant nacionalinėms rinkoms vartotojai gautų naudos, skatinti veiksmingą konkurenciją ir padėti užtikrinti vartotojų apsaugą;

8) padėti siekti aukštų visuotinių ir viešųjų energijos ir energijos išteklių tiekimo paslaugų standartų, prisidėti prie socialiai pažeidžiamų vartotojų apsaugos ir padėti suderinti keitimosi būtiniais duomenimis procedūras vartotojams keičiant tiekėjus.

4. Komisija turi teisę kreiptis į Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą (ACER) su prašymu pateikti nuomonę, ar Komisijos priimti sprendimai atitinka Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus ir (ar) Europos Komisijos patvirtintas gaires.

27 straipsnis. Efektyvus energijos išteklių ir energijos vartojimas

1. Efektyvaus energijos ir energijos išteklių vartojimo pagrindinės kryptys nustatomos Strategijoje, o šių kryptių įgyvendinimo priemonės – energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir kitose programose.

2. Importuojami, gaminami ir parduodami buitiniai prietaisai, kurie naudoja elektros ir kitų rūšių energiją, privalo turėti energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo etiketes.

3. Importuojami, gaminami ir parduodami su energijos vartojimu susiję gaminiai, kuriuos naudojant daroma didelė tiesioginė ar netiesioginė įtaka energijos ir (ar) kitų išteklių suvartojimui, privalo turėti energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo etiketę ir vardinių parametrų lentelę.

4. Įmonės, eksploatuojančios katilus ir kitus energijos išteklius vartojančius įrenginius, kurių vardinė (nominali) šiluminė galia didesnė kaip 0,4 MW, nustatyta tvarka tikrina šių įrenginių energijos išteklių vartojimo efektyvumą.

5. Atitiktis nustatytiems energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams tikrinama:

1) pastatuose įrengtų šildymo katilų, naudojančių neatsinaujinantį kietąjį ar skystąjį kurą, kurių vardinė atiduodamoji galia yra nuo 20 kW iki 100 kW, – kartą per trejus metus;

2) pastatuose įrengtų šildymo katilų, naudojančių neatsinaujinantį kietąjį ar skystąjį kurą, kurių vardinė atiduodamoji galia yra didesnė kaip 100 kW, – kartą per dvejus metus;

3) šildymo sistemų, kuriose įrengti 20 kW ir didesnės vardinės atiduodamosios galios šildymo katilai, naudojantys neatsinaujinantį kietąjį ar skystąjį kurą, – vieną kartą, kai šildymo sistemoje įrengto katilo tikrinimo pagal šios dalies 1 ir 2 punktų reikalavimus metu nuo šio katilo pagaminimo yra praėję daugiau kaip penkiolika metų;

4) pastatuose įrengtų didesnės kaip 12 kW vardinės atiduodamosios galios oro kondicionavimo sistemų – kartą per trejus metus.

Pastaba. 27 straipsnio 5 dalis netenka galios 2013 m. liepos 9 d. 27 straipsnio 5 dalies nuostatos nuo 2013 m. sausio 9 d. taikomos tikrinant visų pastatų, išskyrus viešosios paskirties pastatus, atitiktį nustatytiems energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams.

6. Nuo 2013 m. sausio 9 d. viešosios paskirties pastatuose ir nuo 2013 m. liepos 9 d. visuose kituose pastatuose atitiktis nustatytiems energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams tikrinama:

1) pastatuose įrengtų šildymo sistemų su katilais, kurių vardinė atiduodamoji galia didesnė kaip 20 kW, – kartą per penkerius metus;

2) pastatuose įrengtų šildymo sistemų su katilais, kurių vardinė atiduodamoji galia didesnė kaip 100 kW, – kartą per dvejus metus. Dujomis kūrenami katilai tikrinami ne rečiau kaip kartą per ketverius metus;

3) pastatuose įrengtų didesnės kaip 12 kW vardinės atiduodamosios galios oro kondicionavimo sistemų – kartą per trejus metus.

Pastaba. 27 straipsnio 6 dalis įsigalioja 2013 m. sausio 9 d.

7. Šio straipsnio 5 dalies 1, 2 ir 3 punktuose ir 6 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytų tikrinimų metu vertinamas šildymo katilo naudingumo koeficientas ir katilo dydis, palyginti su pastato šildymo poreikiais. Katilo dydžio atitikties pastato šildymo poreikiams vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jeigu toje šildymo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato šildymo poreikiai.

8. Šio straipsnio 5 dalies 4 punkte ir 6 dalies 3 punkte nustatytų tikrinimų metu vertinamas oro kondicionavimo įrangos naudingumo koeficientas ir šios įrangos dydžio atitiktis pastato vėsinimo poreikiams. Oro kondicionavimo įrangos dydžio atitikties pastato vėsinimo poreikiams vertinimas neturi būti atliekamas pakartotinai, jeigu toje oro kondicionavimo sistemoje nebuvo atlikta pakeitimų arba per tą laiką nepakito pastato vėsinimo poreikiai.

28 straipsnis. Darbuotojų ir energijos vartojimo auditą atliekančių specialistų kvalifikacija ir atestavimas

1. Energetikos objektus, įrenginius statantys ir eksploatuojantys darbuotojai ir energijos vartojimo auditą atliekantys specialistai turi būti reikiamos kvalifikacijos ir tinkamai pasirengę atlikti jiems pavestas užduotis. Energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų ir energijos vartojimo auditą atliekančių specialistų kvalifikacijos tobulinimo reikalavimus ir atestavimo tvarką nustato Energetikos ministerija, vadovaudamasi šiame straipsnyje nustatytais darbuotojų kvalifikaciniais reikalavimais ir atestavimo bendraisiais reikalavimais.

2. Energetikos objektus, įrenginius statantys ir eksploatuojantys darbuotojai ir energijos vartojimo auditą atliekantys specialistai privalo atitikti nustatytus išsilavinimo, darbo stažo, įskaitant darbo stažą energetikos veiklos srityje, energetikos veiklos technologinių procesų išmanymo reikalavimus, taip pat kvalifikacinius reikalavimus. Bendruosius ir specialiuosius kvalifikacinius reikalavimus, taikomus energetikos objektus, įrenginius statantiems ir eksploatuojantiems darbuotojams ir energijos vartojimo auditą atliekantiems specialistams, nustato Energetikos ministerija.

3. Valstybinės svarbos energetikos objektus eksploatuojančių energetikos įmonių vadovai ar jų įgalioti asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja energetikos įrenginių eksploatavimo veiklai, privalo turėti atitinkamos energetikos srities aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą, ne mažesnę kaip trejų metų darbo stažą energetikos veiklos srityje, taip pat turi periodiškai tobulinti kvalifikaciją, išmanyti norminių teisės aktų, reglamentuojančių energetikos įrenginių

įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos, energetikos objektų priešgaisrinės saugos taisyklės, reikalavimus.

4. Energetikos įmonių, kurios neeksploatuoja valstybinės svarbos energetikos objektų, vadovai ar jų įgalioti asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja energetikos įrenginių eksploatavimo veiklai, privalo turėti ne žemesnį kaip aukštąjį neuniversitetinį atitinkamos energetikos srities išsilavinimą, pakankamą darbo stažą energetikos veiklos srityje, jeigu šis reikalavimas yra nustatytas pareigybės aprašyme ar nuostatuose, taip pat turi periodiškai tobulinti kvalifikaciją, išmanyti norminių teisės aktų, reglamentuojančių energetikos įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos, energetikos objektų priešgaisrinės saugos taisyklės, reikalavimus.

5. Į energetikos objektus, įrenginius statančių ir eksploatuojančių darbuotojų ir energijos vartojimo auditą atliekančių specialistų mokymosi programas turi būti įtraukti ir efektyvaus energijos bei energijos išteklių vartojimo klausimai.

29 straipsnis. Energijos išteklių rezervinės atsargos

1. Energetikos įmonės, turinčios daugiau kaip 5 MW galios šilumos ar elektros energijos gamybos įrenginių ir gaminančios parduoti skirtą šilumos ar elektros energiją, privalo turėti energijos išteklių rezervines atsargas, išskyrus atvejus, kai šilumos ar elektros energija yra gaminama naudojant atsinaujinančius energijos išteklius ir dėl gamybos šaltinių techninių ypatybių nėra galimybės kaupti ar palaikyti tokių energijos išteklių.

2. Energijos išteklių rezervinės atsargos kaupiamos, laikomos, atnaujinamos energetikos įmonių ir kitomis lėšomis.

3. Energijos išteklių rezervinių atsargų kiekis turi būti ne mažesnis, negu energetikos įmonės vidutiniškai suvartoja per vieną kalendorinį mėnesį, skaičiuojant pagal trejų praėjusių kalendorinių metų mėnesinį vartojimo vidurkį šaltuoju metų periodu. Šaltuoju metų periodu laikomas laikotarpis nuo lapkričio 1 dienos iki kovo 31 dienos imtinai.

30 straipsnis. Energijos apskaita

1. Pagaminta, perduodama, skirstoma, parduodama, eksportuojama, importuojama ar tranzitu perduodama energija turi būti įtraukiama į apskaitą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos energijos apskaita turi būti tvarkoma Lietuvos Respublikos matavimo priemonių registre įregistruotomis energijos matavimo priemonėmis.

3. Energijos matavimo priemonės savo lėšomis įrengia ir eksploatuoja perdavimo, skirstymo ar laikymo energetikos objektus nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdančios energetikos įmonės.

4. Energijos matavimo priemonės tarp energetikos objektų įrengia ir eksploatuoja energiją perduodančius energetikos objektus nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais juos valdančios energetikos įmonės savo lėšomis.

31 straipsnis. Duomenų saugojimas

1. Energetikos įmonės, vykdančios energijos ar energijos išteklių tiekimo veiklą, ne mažiau kaip penkerius metus saugo ir kompetentingoms valstybės institucijoms, tarp jų Komisijai ir Konkurencijos tarybai, šių prašymu pateikia visų sandorių su vartotojais (išskyrus buitinius vartotojus) ir perdavimo sistemos operatoriais, sudarytų pagal elektros energijos ar dujų tiekimo sutartis ir elektros energijos ar dujų rinkos išvestines finansines priemones, duomenis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytus duomenis sudaro išsamūs sandorių su vartotojais duomenys, tarp jų sandorių galiojimo terminai, tiekimo ir apmokėjimo sąlygos, šalių įsipareigojimai, sandorio vykdymo datos ir terminai, sandorio kainos, atitinkamo didmeninio vartotojo identifikavimo priemonės, taip pat išsami informacija apie visas neįvykdytas elektros energijos ar dujų tiekimo sutartis ir elektros energijos ar dujų rinkos išvestines finansines priemones.

3. Komisija gali nuspręsti tam tikrą iš energetikos įmonių gautos informacijos apie sandorius dalį pateikti rinkos dalyviams, jeigu komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikoma informacija apie atskirus rinkos dalyvius ar atskirus sandorius nebus atskleista.

4. Duomenų saugojimo metodus ir priemones šio straipsnio tikslais nustato Komisija, vadovaudamasi Europos Komisijos paskelbtomis gairėmis.

32 straipsnis. Energijos tranzitas

1. Energijos ar energijos išteklių tranzitas vyksta pagal energijos ar energijos išteklių siuntėjo, gavėjo ir perdavimo energetikos objektus valdančių energetikos įmonių sudarytas sutartis, vadovaujantis Energetikos chartijos sutarties nuostatomis ir atsižvelgiant į esamų perdavimo objektų pajėgumą ir šalies poreikių tenkinimo prioritetus.

2. Perdavimo objektus valdančios energetikos įmonės teikia Komisijai informaciją apie kiekvieną energijos tranzito pareikalavimą, sudarytas energijos tranzito sutartis ir atsisakymus jas sudaryti. Atsisakymas sudaryti energijos tranzito sutartį turi būti tinkamai motyvuotas.

PENKTASIS SKIRSNIS EKSTREMALIOJI ENERGETIKOS PADĖTIS

33 straipsnis. Ekstremalioji energetikos padėtis

1. Ekstremalioji energetikos padėtis skelbiama, kai elektros energijos, gamtinių dujų ar naftos produktų tiekimas sumažėja tiek, kad iškyla grėsmė gyventojų saugumui, sveikatai ar šalies ūkio veiklai.

2. Valstybės lygio ekstremalioji energetikos padėtis skelbiama ir atšaukiama Vyriausybės nutarimu. Įstatymų nustatyta tvarka paskelbus nepaprastąją ar karo padėtį, be atskiros Vyriausybės nutarimo skelbiama ir ekstremalioji energetikos padėtis.

3. Savivaldybės lygio ekstremalioji energetikos padėtis skelbiama ir atšaukiama savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu.

4. Energetikos įmonės, susidarius šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka privalo pranešti Energetikos ministerijai ir savivaldybės administracijos direktoriui apie energijos tiekimo sumažėjimą ir priemones energijos tiekimui atnaujinti.

5. Paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, energijos ir (ar) energijos išteklių tiekimas vartotojams gali būti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka apribotas arba sustabdytas. Ekstremaliosios energetikos padėties metu energetikos įmonės, vykdančios Vyriausybės, jos įgaliotų valstybės institucijų ir (ar) savivaldybės administracijos direktoriaus nurodymus, už vartotojams padarytus nuostolius dėl energijos ar energijos išteklių tiekimo apribojimo ar nutraukimo neatsako.

6. Ekstremaliosios energetikos padėties metu vartotojai aprūpinami energijos ištekliais naudojant įstatymų nustatyta tvarka sudarytas naftos produktų valstybės atsargas.

7. Paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, įmonės, gaminančios, perduodančios, skirstančios, transportuojančios, pakraunančios ir iškraunančios naftą ir naftos produktus, gamtines dujas, kurą, elektros energiją ir (ar) šilumos energiją, pirmiausia privalo tenkinti Lietuvos Respublikos vidaus vartotojų poreikius, pirmenybę teikdamos civilinės saugos sistemos pajėgų, taip pat strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių objektų ir kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų poreikiams.

8. Paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, asmenys privalo vykdyti Vyriausybės, jos įgaliotų valstybės institucijų ir (ar) savivaldybės administracijos direktoriaus nurodymus. Jeigu ekstremaliosios energetikos padėties metu energetikos įmonės nevykdo nurodymų, Vyriausybė ar savivaldybės taryba turi teisę laikotarpiu, kol tęsis ekstremalioji energetikos padėtis, nušalinti šių įmonių valdymo organus ir įmonėms valdyti laikinai paskirti savo atstovus. Vyriausybės ar savivaldybės atstovai, atlikdami energetikos įmonių valdymo organų funkcijas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais. Vyriausybės ar savivaldybės atstovai, veikdami pagal jiems suteiktus įgaliojimus, įgyja teises, pareigas ir atsakomybę, kurias Lietuvos Respublikos įstatymai nustato energetikos įmonių valdymo organams, jeigu šiame įstatyme ar kituose ekstremaliąją energetikos padėtį reglamentuojančiuose teisės aktuose nenustatyta kitaip.

9. Paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, Vyriausybė ar jos įgaliotos valstybės institucijos turi teisę reguliuoti naftos, naftos produktų, energijos, energijos išteklių eksportą, importą, prekybą, kontroliuoti ir, atsižvelgdamos į rinkos sąlygas, apriboti naftos produktų, parduodamos energijos, energijos išteklių ir teikiamų paslaugų kainas, jeigu jos yra nepagrįstai didinamos.

10. Paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, taikomos energetikos sektoriaus reguliavimo ir kitos poveikio priemonės, tarp jų ir lemiančios rinkos apribojimus, turi kuo mažiau

trikdyti vidaus rinkos veikimą ir neturi būti taikomos platesniu mastu, negu yra būtina kilusioms grėsmėms suvaldyti.

11. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija apie taikomas priemones paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms ir Europos Komisijai. Europos Komisija gali nuspręsti, kad taikomos priemonės turi būti iš dalies pakeistos ar panaikintos, jeigu jos iškreipia konkurenciją ir neigiamai veikia prekybą tokiu būdu, kuris neatitinka Europos Sąjungos interesų.

12. Ekstremaliosios energetikos padėties paskelbimo ir atšaukimo, taip pat kitus su tuo susijusius teisinius ir organizacinius pagrindus, kiek tai nenustatyta šiame įstatyme, reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

SKUNDŲ IR GINČŲ NAGRINĖJIMAS. ATSAKOMYBĖ

34 straipsnis. Skundų ir ginčų nagrinėjimas

1. Tarnyba nagrinėja buitinių vartotojų skundus dėl energijos pirkimo–pardavimo sutarčių ir naujų buitinių vartotojų įrenginių prijungimo sutarčių nesąžiningų sąlygų taikymo, taip pat buitinių vartotojų skundus dėl energijos tiekėjų nesąžiningos komercinės veiklos. Nustačius nesąžiningos komercinės veiklos atvejus, energetikos įmonė atsako Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatyme nustatyta tvarka.

2. Valstybinė energetikos inspekcija išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės reikalavimų, energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarijų, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo.

3. Komisija išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir sistemomis nesuteikimo, dėl prisijungimo, energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, kainų ir tarifų taikymo.

4. Vartotojų ir energetikos įmonių skundai ir ginčai nagrinėjami pagal skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos nustatytas tokių skundų ir ginčų nagrinėjimo taisykles, laikantis įstatymų nustatytų reikalavimų. Šiose taisyklėse, vadovaujantis šio straipsnio 5–18 dalyse numatytais reikalavimais, nustatomi prašymų išnagrinėti skundą ar išspręsti ginčą formos, turinio ir pateikimo, įrodymų pateikimo ir rinkimo reikalavimai, taip pat nustatoma detali skundų ir ginčų nagrinėjimo procedūra.

5. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija atsisako priimti prašymą nagrinėti skundą ar ginčą, jeigu:

1) ji nėra kompetentinga tą skundą ar ginčą nagrinėti;

2) yra įsigaliojęs skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos, teismo ar arbitražo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu, arba yra įsigaliojęs skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas, teismo nutartis ar arbitražo sprendimas priimti pareiškėjo (ieškovo) pateiktą prašymo nagrinėti ginčą atsisakymą ar patvirtinti ginčo šalių taikos sutartį;

3) skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija, teismas ar arbitražas jau nagrinėja ginčą tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;

4) šalys yra sudariusios susitarimą perduoti tą ginčą spręsti arbitražui ir atsakovas prieštarauja, kad ginčą nagrinėtų skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija, ir reikalauja laikytis arbitražo susitarimo, išskyrus ginčus, kurie pagal įstatymus negali būti nagrinėjami arbitraže;

5) asmens vardu prašymą nagrinėti skundą ar ginčą padavė neįgaliotas asmuo.

6. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija nutraukia ginčo ar skundo nagrinėjimą, jeigu paaiškėja šio straipsnio 5 dalies 1 ar 2 punkte nurodytos aplinkybės, taip pat jeigu:

1) pareiškėjas (ieškovas) atsisakė prašymo nagrinėti skundą ar ginčą, o skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija atsisakymą patvirtino;

2) teismas nagrinėja ginčą tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;

3) šalys sudarė taikos sutartį.

7. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija palieka skundą ar ginčą nenagrinėtą, jeigu paaiškėja šio straipsnio 5 dalies 4 ar 5 punkte nurodytos aplinkybės, taip pat jeigu:

1) skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija nagrinėja skundą ar ginčą tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;

2) prašyme nagrinėti skundą ar ginčą yra trūkumų ir pareiškėjas (ieškovas) per skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos nustatytą terminą šių trūkumų nepašalina.

8. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija sustabdo skundo ar ginčo nagrinėjimą, jeigu:

1) pasibaigė viena iš ginčo šalių (nagrinėjimas sustabdomas, kol bus perimtos pasibaigusios ginčo šalies teisės ir pareigos arba paaiškės aplinkybės, dėl kurių teisės ir pareigos nebuvo perimtos). Jeigu šiuo atveju įmanoma išskirti reikalavimus, nesusijusius su pasibaigusia ginčo šalimi, skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija toliau atskirai nagrinėja ginčą dėl reikalavimų, nesusijusių su pasibaigusia ginčo šalimi;

2) skundus ir ginčus nagrinėjančioje institucijoje, teisme ar arbitraže nagrinėjamas kitas skundas ar ginčas arba kita byla, kurių neišnagrinėjus negalima nagrinėti ginčo, kurio nagrinėjimas stabdomas.

9. Nagrinėjant vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus, ginčo šalys, kiti suinteresuoti asmenys ir asmenys, dalyvaujantys nagrinėjant skundą ar ginčą, turi teisę susipažinti su skundo ar ginčo nagrinėjimo medžiaga, išskyrus medžiagą, kuri yra valstybės, tarnybos ar komercinė kitų asmenų paslaptis arba kurią atskleidus būtų pažeista fizinio asmens teisė į privataus gyvenimo neliečiamumą. Ginčo šalis visada turi teisę susipažinti su prašymo nagrinėti skundą ar ginčą ir atsiliepimo tekstu. Skundo ar ginčo šalys, kiti suinteresuoti asmenys ir asmenys, dalyvaujantys nagrinėjant skundą ar ginčą, turi teisę teikti įrodymus, paaiškinimus, argumentus ir samprotavimus skundus ir ginčus nagrinėjančiai institucijai, prieštarauti kitos šalies ar kitų suinteresuotų asmenų ir asmenų, dalyvaujančių nagrinėjant skundą ar ginčą, prašymams, argumentams ir samprotavimams, gauti skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimų dėl skundo ar ginčo nuorašus, apskusti skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimus ir naudotis kitomis šio įstatymo suteikiamomis teisėmis. Ginčo šalis, pateikusi prašymą, turi teisę atsisakyti prašymo nagrinėti skundą ar ginčą, o kita šalis – teisę pripažinti šį prašymą. Šalys gali užbaigti skundo ar ginčo nagrinėjimą skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos patvirtinta taikos sutartimi. Skundo ar ginčo šalys ir kiti suinteresuoti asmenys ir asmenys, dalyvaujantys nagrinėjant skundą ar ginčą, privalo naudotis savo teisėmis sąžiningai.

10. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija skundą ar ginčą nagrinėja rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai bet kurios iš skundo ar ginčo šalių ar kitų suinteresuotų asmenų prašymu arba savo iniciatyva nusprendžia, kad skundas ar ginčas gali būti geriau išnagrinėtas posėdyje žodinio proceso tvarka. Skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija praneša susijusiems asmenims apie tokį posėdį, tačiau jų neatvykimas nekliudo nagrinėti skundą ar ginčą. Skundo ar ginčo nagrinėjimas posėdyje yra viešas, išskyrus atvejus, kai skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija, siekdama apsaugoti valstybės, tarnybos ar komercinės paslaptis arba užtikrinti fizinio asmens teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą, nusprendžia nagrinėti skundą ar ginčą uždareme posėdyje.

11. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija turi teisę atsisakyti priimti įrodymus, prašymus ir motyvus, jeigu jie privalėjo būti pateikti anksčiau, teikiant skundą ar prašymą dėl ginčo nagrinėjimo arba skundą ar ginčą nagrinėjančios institucijos nurodymu teikiant paaiškinimus dėl skundo ar ginčo esmės ir faktinių aplinkybių.

12. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija išnagrinėja skundą ne vėliau kaip per 30 dienų nuo skundo priėmimo arba priima sprendimą dėl ginčo ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo prašymo nagrinėti ginčą priėmimo, išskyrus atvejus, kai dėl išimtinių aplinkybių (pavyzdžiui, daug įrodymų, sudėtingos ginčo aplinkybės) skundai ar ginčiai nagrinėti reikia ilgesnio laiko.

13. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas įsigalioja ir yra privalomas vykdyti pasibaigus šio straipsnio 16 dalyje nustatytam terminui. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos,

nagrinėjusios skundą ar ginčą, priimtas procedūrinis sprendimas įsigalioja ir yra privalomas vykdyti nuo jo priėmimo dienos.

14. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas dėl skundo ar ginčo yra viešas, kiek tai nepažeidžia valstybės, tarnybos, komercinės paslapties ar fizinio asmens privataus gyvenimo apsaugos. Skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos patvirtintose skundų ir ginčų nagrinėjimo taisyklėse nustatyta tvarka, kuria skundo ar ginčo šalys ir kiti suinteresuoti asmenys, taip pat asmenys, dalyvavę nagrinėjant skundą ar ginčą, nurodo, kokia informacija, išdėstyta sprendimo tekste, turėtų būti konfidenciali. Sprendimo tekste išdėstytos teisės aiškinimo taisyklės visais atvejais yra viešos. Ginčo šalims ir skundo pareiškėjui pateikiamas išsamus motyvuotas skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas dėl ginčo ar skundo.

15. Vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos procedūriniai sprendimai, priimti nagrinėjant skundą ar ginčą, tarp jų ir sprendimai atsisakyti priimti prašymą nagrinėti skundą ar ginčą, palikti prašymą nenagrinėtą, nutraukti ar sustabdyti skundo ar ginčo nagrinėjimą, užkertantys kelią tolesniam skundo ar ginčo nagrinėjimui, per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos gali būti skundžiami Vilniaus apygardos teismui.

16. Ginčo šalys per 30 dienų nuo vartotojų ir energetikos įmonių ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimo, kuriuo ginčas išsprendžiamas iš esmės ar ginčo nagrinėjimas nutraukiamas, priėmimo turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti nagrinėti jų ginčą iš esmės.

17. Įsigaliojęs vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus nagrinėjančios institucijos sprendimas yra vykdomasis dokumentas. Jeigu šis sprendimas neįvykdomas, jis gali būti priverstinai vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) nustatyta tvarka.

18. Asmenys, veikiantys energetikos sektoriuje, vadovaudamiesi šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo nuostatomis, turi teisę kreiptis į skundus ir ginčus nagrinėjančią instituciją, kad ji šiems asmenims tarpininkautų ir (ar) juos taikintų, siekiant ginčą dėl šio įstatymo reglamentuojamų visuomeninių santykių išspręsti taikiai be privalomo skundų sprendimo. Skundus ir ginčus nagrinėjanti institucija nustato taikinamojo tarpininkavimo taisykles, kurios taikomos asmenims ginčo taikinimo tarpininku pasirinkus skundus ir ginčus nagrinėjančią instituciją.

35 straipsnis. Atsakomybė

Asmenys, nesilaikantys ar nevykdantys šio įstatymo reikalavimų, atsako šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

36 straipsnis. Baudos ir jų skyrimo tvarka

1. Energetikos įmonėms už pažeidimus vykdant reguliuojamąją veiklą, kurie per Komisijos nustatytą protingą laikotarpį nebuvo pašalinti, užtikrinant atitiktį teisės aktų nustatytoms reguliuojamosios veiklos sąlygoms, Komisija skiria baudas:

1) už viešai privalomos skelbti informacijos apie energetikos įmonės reguliuojamąją veiklą nepaskelbimą, už teisės aktuose nustatytos informacijos nepateikimą šio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, taip pat neteisingos ar ne visos informacijos pateikimą – nuo vieno tūkstančio litų iki 0,5 procento energetikos įmonės metinių pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais iš konkrečios reguliuojamosios veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas;

2) už kitų įstatymų nustatytų licencijuojamos veiklos sąlygų pažeidimą arba jų nevykdymą, už Komisijos įpareigojimų (nurodymų) nutraukti neteisėtą veiklą, pašalinti nustatytus licencijuojamos veiklos sąlygų pažeidimus nevykdymą arba vykdymą ne laiku, už įsipareigojimų nesilaikymą – nuo vieno tūkstančio litų iki vieno procento energetikos įmonės metinių pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais iš konkrečios licencijuojamos veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas;

3) už veiklos saugumo ir patikimumo, sąžiningos konkurencijos ir vartotojų nediskriminavimo principų pažeidimą, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje nurodytus atvejus, už reguliuojamosios veiklos sąlygų pakartotinį pažeidimą per kalendorinius metus – nuo dviejų tūkstančių litų iki dviejų procentų energetikos įmonės metinių pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais iš konkrečios reguliuojamosios veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas;

4) už energijos perdavimo ar skirstymo veiklos nepriklausomumo ir veiklos atskyrimo reikalavimų nevykdymą ar jų netinkamą vykdymą, jeigu per Komisijos nustatytą protingą terminą šie pažeidimai nebuvo ištaisyti, vertikalios integracijos įmonei ir (ar) tinklų operatoriui – iki dešimt procentų šios energetikos įmonės metinių pajamų, gautų praėjusiais finansiniais metais iš konkrečios reguliuojamosios veiklos, kurią vykdant padarytas pažeidimas.

2. Tais atvejais, kai nesąžiningos konkurencijos veiksmus ar vartotojų nediskriminavimo principų pažeidimą energetikos sektoriuje pagal kompetenciją tiria Konkurencijos taryba, šių veiksmų tyrimas atliekamas, privalomi nurodymai energetikos įmonėms duodami ir atsakomybė už pažeidimus nustatoma, įskaitant energetikos įmonėms taikomas sankcijas, Konkurencijos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis. Šiuo tikslu Komisija ir Konkurencijos taryba bendradarbiauja tarpusavyje, siekdamos efektyviai nustatyti nesąžiningos konkurencijos veiksmų ar vartotojų nediskriminavimo principų pažeidimų energetikos sektoriuje mastą ir poveikį energijos vartotojams ir (ar) kitoms energetikos įmonėms. Energetikos įmonės už tuos pačius pažeidimus atsako tik pagal šį įstatymą arba pagal Konkurencijos įstatymą, atsižvelgiant į nustatytą Komisijos ar Konkurencijos tarybos kompetenciją.

3. Energetikos įmonėms skiriamos baudos diferencijuojamos atsižvelgiant į:

- 1) pažeidimo pavojingumą;
- 2) pažeidimo trukmę;
- 3) pažeidimo pasekmes;
- 4) energetikos įmonės atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes.

4. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad pažeidimą padariusi energetikos įmonė savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, padėjo išaiškinti pažeidimo aplinkybes, nedelsdama ėmėsi priemonių pažeidimui pašalinti.

5. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad energetikos įmonė kliudė nustatyti pažeidimo aplinkybes, slėpė padarytą pažeidimą, tęsė pažeidimą, nepaisydama Komisijos nurodymo nutraukti neteisėtą veiklą, arba padarė pažeidimą, dėl kurio šiai energetikos įmonei jau buvo skirta bauda.

6. Komisija, nustatydamą baudos dydį, atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis gali pripažinti ir kitas šiame įstatyme nenurodytas aplinkybes.

7. Skiriamos baudos dydis nustatomas įvertinus šio straipsnio 3 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytas aplinkybes. Nustatytas baudos dydis mažinamas, jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, arba didinamas, jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, baudos dydis nustatomas atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą.

8. Komisijai svarstant baudos skyrimo klausimą, dalyvauja energetikos įmonės, kuri įtariama padariusi pažeidimą ir kuriai skiriama bauda, vadovas ir (arba) jo įgaliotas atstovas, kurie turi teisę būti išklausyti ir duoti paaiškinimus. Jeigu šie asmenys nedalyvauja, baudos skyrimo klausimas gali būti išnagrinėtas tik tais atvejais, kai yra duomenų, kad jiems laiku pranešta apie šio klausimo nagrinėjimo vietą ir laiką, ir negautas jų prašymas atidėti klausimo nagrinėjimą. Tuo atveju, kai yra gautas prašymas atidėti klausimo nagrinėjimą, šis klausimas gali būti išnagrinėtas nedalyvaujant asmeniui, jeigu Komisija, pripažinusi neatvykimo į klausimo nagrinėjimą priežastis nesvarbiomis, atmeta asmens prašymą atidėti klausimo nagrinėjimą.

9. Komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo turi būti priimtas per šešis mėnesius nuo pažeidimo nustatymo dienos. Tęstinio pažeidimo atveju bauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo pažeidimo paaiškėjimo dienos. Už pažeidimus, nuo kurių padarymo dienos praėjo daugiau kaip penkeri metai, baudos negali būti skiriamos.

10. Už tą patį pažeidimą gali būti skiriama tik viena bauda. Baudos skyrimas neatleidžia nuo pareigos, už kurios nevykdymą paskirta bauda, vykdymo.

11. Komisijos paskirta bauda į valstybės biudžetą sumokama Komisijos nustatyta tvarka ir terminais.

12. Komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo per 30 dienų nuo jo priėmimo dienos gali būti skundžiamas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

13. Komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo įsigalioja po 30 dienų nuo jo priėmimo dienos, jeigu per šį laiką įstatymų nustatyta tvarka nebuvo apskūstas teismui.

14. Komisijos sprendimas dėl baudos skyrimo yra vykdytinas ir vykdomasis dokumentas. Komisijos sprendimas vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

15. Komisija, vadovaudamasi šio straipsnio nuostatomis, patvirtina baudų skyrimo taisykles.

SEPTINTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimo tvarka

1. Energetikos įmonės, gavusios vartotojų (fizinį ar juridinių asmenų) prašymą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis išperka arba eksploatuoja vartotojams nuosavybės teise priklausančius ir jų lėšomis iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtus bendrai naudojamus energetikos objektus, skirtus energijai perduoti ir (ar) skirstyti. Energetikos įmonė ir prašymą pateikęs vartotojas tarpusavio sutarimu derina energetikos objektų išpirkimo ar perėmimo eksploatuoti tvarką ir sąlygas, kiek tai neprieštarauja Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytiems reikalavimams. Jeigu energetikos įmonė ir vartotojas nesusitaria dėl energetikos objektų išpirkimo ar perėmimo eksploatuoti tvarkos ir sąlygų, abiem šalims privalomas vykdyti įpareigojančias sąlygas nustato Komisija, vadovaudamasi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais reikalavimais. Valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančys bendrai naudojami energetikos objektai, sodininkų bendrijoms ir (ar) kitiems asmenims nuosavybės teise priklausančys bendrai naudojami energetikos objektai, skirti energijai perduoti ir (ar) skirstyti, įrengti iki šio įstatymo įsigaliojimo, gali būti parduoti energetikos įmonei už kainą, nustatomą šalių susitarimu atsižvelgiant į nepriklausomo vertintojo nustatytą bendrai naudojamų energetikos objektų vertę sutarties sudarymo metu, vadovaujantis turto ir verslo vertinimą reglamentuojančiais teisės aktais.

2. Valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančys bendrai naudojami energetikos objektai perduodami energetikos įmonei po to, kai valstybės ar savivaldybės institucija, Lietuvos bankas, valstybės ar savivaldybės įmonė, įstaiga, organizacija, patikėjimo teise valdantys šiuos objektus, sudaro pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – sutartis) su energetikos įmone. Sutartyje turi būti nustatytas atlyginimo už perduodamą energetikos objektą būdas, terminai, energetikos objekto naudojimo tikslas. Sutartis pasirašoma tik po to, kai energetikos objektų pardavimui ir sutarties projektui pritaria atitinkamai Vyriausybė arba savivaldybės taryba. Teikiant Vyriausybei ar savivaldybės tarybai sutarties projektą dėl pritarimo, pagrindžiama būtinybė parduoti energetikos objektą energetikos įmonei ir kartu pateikiama energetikos objekto vertinimo ataskaita.

3. Energetikos įmonės Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis Vyriausybės įgaliotai institucijai arba savivaldybės administracijos direktoriui pagal kompetenciją teikia informaciją apie naudojamus į apskaitą neįtrauktus energetikos objektus, kurie neturi savininko arba kurių savininkai nežinomi (toliau – bešeimininkiai energetikos objektai). Vyriausybės įgaliota institucija arba savivaldybės administracijos direktorius bešeimininkius energetikos objektus Vyriausybės nustatyta tvarka įtraukia į apskaitą ir imasi priemonių šių objektų savininkams nustatyti. Vyriausybės įgaliota institucija arba savivaldybės administracijos direktorius pareiškimą dėl bešeimininkio energetikos objekto perdavimo valstybės arba savivaldybės nuosavybės teismui paduoda suėjus keturiems mėnesiams nuo tos dienos, kurią šis objektas įtrauktas į apskaitą. Bešeimininkiai energetikos objektai, kurie teismo sprendimu perduoti valstybės arba savivaldybės nuosavybės, atitinkamu Vyriausybės ar savivaldybės tarybos sprendimu parduodami, išnuomojami ar kitaip suteikiami naudotis jų teritorijoje veikiančiai energijos perdavimo ar skirstymo įmonei.

4. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos sąžiningai įgytiems ir teisėtai valdomiems energetikos objektams, nors jų valdytojai įgyjamąją senatimi dar nėra įgiję nuosavybės teisės į šiuos objektus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/42/EEB dėl naudingumo koeficiento reikalavimų naujiems karšto vandens katilams, deginantiems skystąjį arba dujinį kurą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 11 tomas, p. 186), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/28/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 2005/32/EB, nustatančią ekologinio projektavimo reikalavimų energiją vartojantiems gaminiais nustatymo sistemą, taip pat Tarybos direktyvą 92/42/EEB bei direktyvų 96/57/EB ir 2000/55/EB nuostatas, susijusias su Komisijai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais (OL 2008 L 81, p. 48).

2. 1992 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 92/75/EEB dėl buitinių prietaisų energijos ir kitų išteklių sunaudojimo parodymo ženklinant gaminį bei pateikiant standartinę informaciją apie gaminį (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 11 tomas, p. 216) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES dėl su energija susijusių gaminių suvartojamos energijos ir kitų išteklių nurodymo ženklinant gaminį ir apie jį pateikiant standartinę informaciją (OL 2010 L 153, p. 1).

3. 2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/91/EB dėl pastatų energinio naudingumo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 12 skyrius, 2 tomas, p. 168) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL 2010 L 153, p. 13).

4. 2006 m. sausio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/89/EB dėl priemonių siekiant užtikrinti elektros energijos tiekimo saugumą ir investicijas į infrastruktūrą (OL 2006 L 33, p. 22).

5. 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų, panaikinanti Tarybos direktyvą 93/76/EEB (OL 2006 L 114, p. 64), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 dėl kai kurių teisės aktų, kuriems taikoma Sutarties 251 straipsnyje nustatyta tvarka, nuostatų, susijusių su reguliavimo procedūra su tikrinimu, suderinimo su Tarybos sprendimu 1999/468/EB (OL 2008 L 311, p. 1).

6. 2009 m. kovo 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 245/2009, kuriuo įgyvendinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/32/EB, nustatant liuminescencinių lempų su įmontuotu balastiniu įtaisu, didelio intensyvumo išlydžio lempų, balastinių įtaisų ir tas lempas naudoti pritaikytų šviestuvų ekologinio projektavimo reikalavimus, ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/55/EB (OL 2009 L 76, p. 17), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 347/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 245/2009 dėl liuminescencinių lempų be įmontuoto balastinio įtaiso, didelio intensyvumo išlydžio lempų, balastinių įtaisų ir tas lempas naudoti pritaikytų šviestuvų ekologinio projektavimo reikalavimų (OL 2010 L 104, p. 20).

7. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16).

8. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL 2009 L 211, p. 55).

9. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL 2009 L 211, p. 94).

10. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 713/2009, įsteigiantis Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą (OL 2009 L 211, p. 1).

11. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL 2009 L 211, p. 15).

12. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (OL 2009 L 211, p. 36), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (OL 2009 L 309, p. 87).

13. 2009 m. liepos 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 643/2009, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/32/EB nustatomi buitinių šaldymo aparatų ekologinio projektavimo reikalavimai (OL 2009 L 191, p. 53), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. liepos 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 643/2009, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/32/EB nustatomi buitinių šaldymo aparatų ekologinio projektavimo reikalavimai (OL 2009 L 226, p. 23).

14. 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES dėl su energija susijusių gaminių suvartojamos energijos ir kitų išteklių nurodymo ženklinant gaminį ir apie jį pateikiant standartinę informaciją (OL 2010 L 153, p. 1).

15. 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL 2010 L 153, p. 13).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1644](#), 2003-06-24, Žin., 2003, Nr. 69-3118 (2003-07-10)

ENERGETIKOS ĮSTATYMO 6, 12, 16, 17, 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-387](#), 2005-11-15, Žin., 2005, Nr. 142-5104 (2005-12-03)

ENERGETIKOS ĮSTATYMO 1, 5, 20 STRAIPSNIŲ PAPILDYMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2006 m. sausio 1 d.

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1108](#), 2007-05-03, Žin., 2007, Nr. 55-2124 (2007-05-19)

ENERGETIKOS ĮSTATYMO 5, 19, 20 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1767](#), 2008-11-06, Žin., 2008, Nr. 135-5228 (2008-11-25)

ENERGETIKOS ĮSTATYMO 2, 4, 6, 16, 17, 21, 27, 28 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO 7(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 6 straipsnį, įsigalioja 2009 m. sausio 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-130](#), 2009-01-12, Žin., 2009, Nr. 10-352 (2009-01-27)

ENERGETIKOS ĮSTATYMO 4, 6, 7, 8, 10, 17, 18, 24 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m. vasario 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-827](#), 2010-05-20, Žin., 2010, Nr. 67-3337 (2010-06-10)

ENERGETIKOS ĮSTATYMO 2, 6, 7(1), 16, 19, 21, 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-1542](#), 2011-06-28, Žin., 2011, Nr. 91-4319 (2011-07-19)
ENERGETIKOS ĮSTATYMO 18 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja 2011 m. spalio 1 d.

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-1888](#), 2011-12-22, Žin., 2011, Nr. 160-7576 (2011-12-28)
ENERGETIKOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

Šis įstatymas, išskyrus 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 27 straipsnio 6 dalį ir šio straipsnio 5 dalį, **įsigalioja 2012 m. sausio 1 d.**

Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 27 straipsnio 6 dalis įsigalioja 2013 m. sausio 9 d.

Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 27 straipsnio 5 dalis netenka galios 2013 m. liepos 9 d.

Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 27 straipsnio 5 dalies nuostatos nuo 2013 m. sausio 9 d. taikomos tikrinant visų pastatų, išskyrus viešosios paskirties pastatus, atitiktį nustatytiems energijos vartojimo efektyvumo reikalavimams.

*** Pabaiga ***

Redagavo Aušrinė Trapinskienė (2011-12-30)
ausrine.trapinskiene@lrs.lt